

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

Голос України

Тренінг

«Взаємодія поліції
та громади»

► СТОР. 5

Дата

Одержимий
і нескорений голос
народу

► СТОР. 6

Назарій ЯРЕМЧУК.

Офіційно

Закон України
Про надання публічних
(електронних публічних) послуг
щодо декларування та реєстрації
місця проживання в Україні

► СТОР. 10—14

№ 226 (7726)

ВІВТОРОК, 30 ЛИСТОПАДА 2021 РОКУ

WWW.GOLOS.COM.UA

У НОМЕР:

Страшна сторінка нашої історії про голодомори не залишила байдужих

Громадяни сказали «Так»
незалежності

Погоджувальна рада
1 грудня, в 30-ту річницю
Всеукраїнського референдуму,
на якому понад 90% громадян
України підтвердили Акт прого-
лошення незалежності України,
у Верховній Раді виступить
Президент із щорічним послан-
ням про внутрішнє та зовнішнє
становище. Про це на початку
Погоджувальної ради заявив Го-
лова Верховної Ради Руслан
Стефанчук.

► СТОР. 2

ЄС та НАТО мають дати
Росії чіткий сигнал

30 листопада та 1 грудня у
Ризі відбудеться зустріч очільни-
ків МЗС держав—членів НАТО
у форматі «30+2». Це означає,
що до зустрічі приєднаються мі-
ністри закордонних справ Украї-
ни та Грузії. Як зауважив Дмит-
ро Кулеба, участь представника
Києва в засіданні «надсилає сиг-
нал РФ на тлі військових погроз
з її боку». «Ключовою темою бу-
де чергове загострення у зв'язку
із нарощуванням російських сил
на кордоні з Україною, небезпе-
ка можливого вторгнення Росії в
Україну та кроки, які ми разом
із євроатлантичними партнерами
робимо, аби не допустити такого
сценарію. Я також скористаюся
нагодою, аби ознайомити колег
із Альянсу з прогресом внутріш-
ніх трансформацій нашої держа-
ви на шляху її інтеграції до НА-
ТО», — сказав міністр. Прем'єр-
міністр Латвії Кріш'яніс Кар-
іньш заявив напередодні зустрі-
чі, що важливо, аби ЄС і НАТО
дали Росії сигнал, що у разі ес-
калації очікуються «дуже чіткі
наслідки», інформує Delfi.

Більше фото тут — www.golos.com.ua

Цими вихідними вшановували пам'ять жертв голодоморів в Україні. У кожному куточку нашої країни згадували мільйони невинних душ, які пройшли крізь жорна тоталітарного режиму. Шану загиблим віддали й на найвищому рівні. Голова Верховної Ради Руслан Стефанчук разом із Президентом Володимиром Зеленським взяли участь у заході, який відбувся в Національному музеї Голодомору-геноциду. Пам'ять жертв голодоморів також вшанували дружина Президента Олена Зеленська, керівник Офісу Президента Андрій Єрмак та Прем'єр-міністр Денис Шмигаль.

► СТОР. 3

Президент України Володимир Зеленський, перша леді Олена Зеленська, керівник Офісу Президента України Андрій Єрмак, Голова Верховної Ради України Руслан Стефанчук, Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль під час вшанування пам'яті жертв голодоморів в Україні в Національному музеї Голодомору-геноциду.

Я ВАМ ПИШУ

Ноутбук
для кожного вчителя!

Днями Глевахівський ЗЗСО отримав 26 новеньких та сучасних ноутбуків! Відтепер кожен педагог матиме можливість використовувати модернізовані пристрої під час підготовки й проведення сучасних навчальних занять. А під час дистанційного навчання новенькі ноутбуки — це задоволення працювати швидко та сучасно! Велика подяка Міністерству освіти і науки, Міністерству цифрових трансформацій України, департаменту освіти і науки Київської ОДА, відділу освіти Глевахівської ОТГ за такі чудові подарунки для наших освітян!

Ірина АНДРИКЕВИЧ.
Київська область.

ПОДІЇ

Повернулися з передової

До селища Вороніж на Сумщині, що неподалік Шостки, після майже десятимісячного перебування на Донбасі повернулись військовослужбовці 13-го окремого мотопіхотного батальйону. У пункті постійної дислокації їх урочисто зустрічали колеги, представники влади, місцеві жителі.

Полковник Дмитро Кашенко — командир військової частини, до складу якої входить батальйон, подякував підлеглим за відмінне виконання завдань у зоні ООС. Він повідомив, що за період ротації підрозділ втратив десятьох бойових побратимів, і цього не можна ні пробачити, ні забути. «Ворог продовжує розхитувати ситуацію, — наголосив Д. Кашенко. — Тому ми не можемо розслабитись навіть тут, удома».

Після кількомісячного перепопочинку бойці повернуться у зону ООС, передає наш власкор Володимир ЧЕРНОВ.

До географічного центру Європи — оновлена дорога!

За неповні два роки, відколи на Закарпатті триває реалізація програми «Велике будівництво», активно тривають роботи з ремонту доріг у всіх районах. Зокрема, у Рахівському районі у селі Ділове, де завершено всі етапи ремонту автошляху, який веде до знаку «Географічний центр Європи». Тут влаштували перильне огороження на оглядовому майданчику, що на правому березі Тиси, зауважує наш власкор Василь НИТКА. Як повідомляють в обласній Службі автомобільних доріг, підрядна організація уклала тут вирівнювальний та фінішний шари асфальтобетону, нанесла розмітку та облаштувала узбіччя і пішохідні зони.

— За цей час вдалося відновити різні ділянки маршрутів державного значення, зокрема і на автодорозі Н-09 Мукачєво — Івано-Франківськ — Львів, — зазначив в. о. голови ОДА Петро Добромільський.

КОРОТКО

■ КП «Електротранс» Кропивницької міськради стало переможцем всеукраїнського конкурсу в третій групі комунальних підприємств електротранспорту і розділило першість із КП «Бахмут-електротранс», передає наш власкор Петро МЕЛЬНИК.

■ Депутати Івано-Франківської міськради проголосували за виділення земельних ділянок для облаштування семи нових скверів. Загалом їх кількість зростає до 69 зелених зон. А намір місцевої влади — облаштувати таких сотню, інформує наш власкор Людмила СТРАЖНИК.

■ На Полтавщині реалізують понад 80 проектів із залученням міжнародної технічної та фінансової допомоги. Найбільше таких ініціатив (13) упроваджують за підтримки партнерів із Німеччини, довідався наш власкор Василь НЕІЖМАК.

Обсяг реалізації авіатехніки до 2030 року перевищить 300 млрд — Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль

Громадяни сказали «Так» незалежності

ПОГОДЖУВАЛЬНА РАДА

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

І зауважив, що Кабмін завершує роботу над проектом бюджету на 2022 рік. Глава парламенту закликав профільний комітет, як тільки доопрацьований кошторис надійде до парламенту, оперативно розглянути його на предмет

начення цього тижня низки місцевих виборів.

Крім того, політик повідомив, що цього тижня буде оприлюднено текст змін до Конституції щодо децентралізації. «Це не внесення законопроекту. Це попереднє обговорення на базі Верховної Ради. Такі обго-

вляння легітимність української незалежності.

Повернувшись до нагальних питань, Олена Кондратюк найважливішим із них на наступні два тижні назвала ухвалення бюджету.

Заступниця глави парламенту запропонувала запросити на Годину запитань до уряду міністра оборони Олексія Резнікова з допо-

всі питання щодо безпекової ситуації. «Він має як Президент зустрічатися з усіма парламентськими фракціями. Так робили всі президенти, навіть Янукович», — додала І. Геращенко.

Голова фракції «Батьківщина» Юлія Тимошенко закликала включити до порядку денного, розглянути і ухвалити законопроект № 5866, який підтримується бізнесом.

Окремо Ю. Тимошенко привернула увагу до віялових відключень, які вже почалися в країні.

Від фракції «Голос» виступили одразу два представники — голова фракції Ярослав Железняк та представниця об'єднання «Справедливість» Олександра Устінова.

Голова фракції «Голос» Ярослав Железняк закликав дати на підтримку підприємців 10 млрд грн, водночас розкритикувавши законопроект № 5600.

Олександра Устінова запропонувала внести до порядку денного проект постанови про звернення Верховної Ради до Бундестагу щодо визнання геноциду народу українського народу (№ 5032). А також включити до порядку денного законопроект № 0133 про ратифікацію Гарантійної угоди про протидію ковіду.

Співголова групи «Партія «За майбутнє» Тарас Батенко також висловив переконання, що енергетична криза — штучно створена і акцентував увагу на проблемі громад.

Представник групи «Довіра» Павло Бакунець зауважив, що вшанування пам'яті та жертв голодоморів нагадує нам, що наш східний сусід був і є агресором. «Тому маємо бути настороженими щодо ситуації з російськими військами біля наших кордо-

врахування бюджетних висновків Верховної Ради, підготувати і внести для розгляду на пленарному засіданні.

Нагадавши, що минулої суботи в Україні вшанували пам'яті жертв Голодоморів, **Руслан Стефанчук** повідомив: під час зустрічі з Послом Канади Ларисою Галадзою йому було вручено завірену копію закону «Про встановлення дня пам'яті жертв голоду і геноциду («Голодомору») в Україні та визнання голоду 1932-33 рр. в Україні актом геноциду», ухваленого парламентом Канади 27 травня 2008 року.

«Документ передано у відповідний музей Верховної Ради», — зазначив політик та, звернувшись до парламентарів інших країн, зазначив: «Для нас було б надзвичайно цінно, аби наступного року, коли ми будемо вшановувати 90-ті роковини, всі парламенти надали нам відповідні свої законодавчі акти. Решта, які ще не визначились, все ж визнали акт голодомору актом геноциду. Бо для українського парламенту це надзвичайно цінно».

Повідомив політик і про створення робочої групи з підготовки комплексних пропозицій щодо внесення змін до законів України в сфері парламентського права під головуванням Першого заступника Голови Верховної Ради Олександра Корнієнко і що цього тижня планують перше установче засідання цієї групи.

Перший заступник Голови Верховної Ради Олександр Корнієнко, торкнувшись бюджетного питання, зауважив, що народні депутати, крім ухвалення кошторису на наступний рік, мають розглянути низку законопроектів щодо внесення змін до бюджету поточного року.

Олександр Корнієнко висловив сподівання, що проект головного фінансового документа розглянуть цього тижня, нагадавши, що наступного тижня в Україні відзначатиметься низка важливих дат — День Збройних Сил та День місцевого самоврядування. Олександр Корнієнко наголосив на важливості приз-

ворення здійснювалися майже протягом двох років на базі громадських організацій, асоціацій місцевого самоврядування. Тепер ми переходимо до обговорення на базі Верховної Ради і просили би комітети правової політики та місцевого самоврядування долучитися до цього обговорення, створити міжкомітетську групу і, звичайно, долучити до неї представників усіх депутатських фракцій та груп», — зауважив він.

Торкнувшись щорічного послання Президента, політик нагадав, що цей процес чітко регламентований, він не включає обговорень, виступів, запитань. «Ми

віддоду про стан справ фінансування армії на поточний та наступний роки, а також щодо виконання оборонного замовлення.

Перший заступник голови фракції «Слуга народу» Андрій Мотовиловець, привітавши включення до порядку денного на вівторок законопроекту № 5600, зауважив, що документ обов'язково потрібно підтримувати та проголосувати.

Крім того, народний депутат підтримав ініціативу колег щодо заслуховування у п'ятницю міністра оборони Олексія Резнікова.

Співголова фракції «ОПЗЖ» Вадим Рабінович

Вадим Рабінович, Ірина Геращенко, Тарас Батенко, Павло Бакунець.

сподіваємось, що всі колеги по парламенту будуть дотримуватись Регламенту, а також високого рівня правової культури», — констатував Олександр Корнієнко.

Заступниця Голови Верховної Ради Олена Кондратюк, ведучи мову про 30-ту річницю Всеукраїнського референдуму, зазначила: «Цей референдум став справжнім і поки що єдиним прикладом ефективного прямого народовладдя в Україні». Водночас Олена Кондратюк наголосила: «Саме Верховна Рада ініціювала цей референдум відповідною постановою. У цьому є мудрість та державницька позиція першого скликання Верховної Ради, прагнення заручитися народною підтримкою та

озвучив дані ООН. «Майже 30% українців помирають у віці до 65 років. Весь жах у тому, що більшу половину цих людей можна було б врятувати, але право лікуватися «вбили», — заявив депутат, додавши, що за таких обставин в найближчі роки населення України зменшиться до 35 млн осіб.

Співголова фракції «Європейська солідарність» Ірина Геращенко зазначила, що вони вимагають створення реальної ТСК по вагнерівцях та окремої комісії щодо розкрадання ковідного фонду.

Крім того, політик зажадала закритої зустрічі керівників фракцій з Президентом Зеленським, де можна було б обговорити

нів. 100 тисяч військових може загрожувати небезпекою і ми маємо бути готовими. Тому ми вимагаємо від уряду, від Міноборони на Годині запитань до уряду доповісти про готовність військ і, головне, про координацію військ із місцевим самоврядуванням, особливо на прикордонних територіях», — сказав він.

За підсумками обговорення представники фракцій та груп підтримали пропозицію щодо заслуховування під час Години запитань до уряду міністра оборони Олексія Резнікова.

Олена ГОРБУНОВА.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Більше фото тут — www.golos.com.ua

БРИФІНГ

Державний бюджет — це справа всієї країни та відповідальність парламенту

Найважливішими завданнями, які стоять нинішнього пленарного тижня перед парламентом, є ухвалення так званого ресурсного законопроекту № 5600, внесення змін до бюджету на 2021 рік та держбюджет на 2022 рік. Про це під час брифінгу після Погоджувальної ради повідомив Голова Верховної Ради Руслан Стефанчук.

Крім того, голова парламенту висловив сподівання, що врешті-решт буде позитивно вирішено питання військового капеланства та ухвалено в другому читанні і в цілому законопроект щодо «Дія-сіті», який запустить велику реформу у сфері ІТ-технологій.

Руслан Стефанчук також повідомив, що 1 грудня, коли країна відзначатиме 30-ту річницю Всеукраїнського референдуму, під час якого було підтверджено Акт проголошення незалежності України, із посланням до Верховної Ради виступить Президент Володимир Зеленський.

Коментуючи розгляд проекту держбюджету на 2022 рік, голова парламенту зазначив, що Кабінет Міністрів має представити кінцевий варіант цього документа. «Ми надзвичайно широко, і, мабуть, вперше в історії Верховної Ради обговорили цей проект під час першого читання і тепер очікуємо пропозицій уряду», — зазначив Руслан Стефанчук, зауваживши, що далі у парламентарії є два варіанти: ухвалити законопроект про держбюджет на 2022 рік у другому читанні та в цілому, або ж перейти до постатейного розгляду в третьому читанні.

«Тобто в разі невідповідності бюджету в другому читанні народні депутати мають бути готові до того, що ми змінимо календарний графік та голосуватимемо поста-тейно, щоб країна до Нового року отримала бюджет, бо це важливо для народу та для органів місцевого самоврядування, адже після прийняття держбюджету вони повинні скорегувати та прийняти місцеві бюджети», — сказав голова парламенту, закликавши народних депутатів розуміти, що державний бюджет — це справа всієї країни та відповідальність Верховної Ради.

«Сподіваюся, що народні депутати знайдуть консенсус із основних питань, тому що в бюджеті визначені чіткі пріоритети на наступний рік, насамперед йдеться про медиків, військових, вчителів, питання, пов'язані із соціальною інфраструктурою. Також з 1 грудня ми збільшуємо до 6,5 тисяч гривень мінімальну зарплату, і на все це потрібні фінансові ресурси. Тому ми повинні збалансувати інтереси держави в цілому», — підкреслив Руслан Стефанчук, зауваживши, що поки він не бачить передумов для «бюджетної ночі», як це бувало раніше.

У цьому контексті Голова Верховної Ради назвав дуже важливим ухвалення законопроекту про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень (№ 5600), адже йдеться про 15 мільярдів надходжень до бюджету наступного року. «Це велика сума, яка дасть можливість закрити дуже багато соціальних програм, забезпечити підвищення зарплатної плати медикам, підготуватися до підвищення зарплат вчителям, запровадити зрозумілу, залежно від рангу та вислуги років, систему оплати праці військовослужбовців, розпочати перехід до другої системи пенсійного забезпечення. Все це потребує коштів. Тому пора перестати гратися в популізм та навчитися не тільки роздавати бюджетні кошти, але й заробляти їх», — переконаний Руслан Стефанчук.

Голова Верховної Ради, відповідаючи на запитання, чи звертатиметься він до Конституційного Суду щодо можливого перенесення парламентських виборів, зазначив, що особисто цього не робитиме. «Я звертатися до Конституційного Суду не буду, але водночас я не заперечую право, яким наділені 45 народних депутатів, з будь-якого питання звернутися до Конституційного Суду. Ви знаєте, що народні депутати щедро користуються цим правом, але якщо ви запитали мене, то я таке конституційне подання підписувати не буду», — сказав Руслан Стефанчук.

Нагадаємо, що згідно з Конституцією, чергові парламентські вибори мають відбутися в останню неділю жовтня п'ятого року повноважень Верховної Ради України.

Реагуючи на звернення представників ЗМІ щодо недостатньої відкритості деяких комітетів, зокрема, відсутності трансляції засідань та опублікованих стенограм, Голова Верховної Ради пообіцяв до кінця тижня вивчити це питання та дати відповідь. «Я невідкладно надішлю це звернення до комітетів та попрошу їх повернутися у правове поле, яке гарантоване Регламентом Верховної Ради та Законом «Про комітети Верховної Ради України», — наголосив Руслан Стефанчук, додавши, що взагалі не бачить проблем у тому, щоб засідання комітетів висвітлювалися онлайн на відповідних Ютуб-каналах.

Сергій КОВАЛЕНКО.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

Більше фото тут — www.golos.com.ua

Страшна сторінка нашої історії про голодомори не залишила байдужих

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Учасники церемонії поклали символічні композиції з колосків до скульптури «Гірка пам'ять дитинства». «Сьогодні всі ми єднаємося та вшановуємо пам'ять невинних жертв Голодомору 1932—1933 років. Так, це болюча пам'ять. Водночас вона дає зрозуміти, як важливо зберегти здобуте для нас такою дорогою ціною. Лише спільно ми можемо пройти всі випробування та віднайти правду, хоч за скількима замками її від нас ховали. Хоч де б ви були, згадайте і вшануйте пам'ять жертв голодоморів в Україні», — передає слова Руслана

Стефанчука секретаріат Голови Верховної Ради. Очільник парламенту долучився до традиційної акції «Запали свічку», вшанував пам'ять жертв голодоморів в Україні хвилиною мовчання та ознайомився з експозицією Національного музею Голодомору-геноциду. «Ми й досі не знаємо імен багатьох українців, померлих від Голодомору, — зауважив у своєму виступі Президент Володимир Зеленський. — Він знищував цілі родини, вулиці, села. Тож немає в кого спитати. Але він не зміг знищити нас остаточно. Тож є кому це пам'ятати. І є кому передавати пам'ять наступним по-

колінням — про те, що жак під назвою «Голодомор» до цього не описував жоден словник. Бо жоден правитель до цього не зміг вгадати подібного звірства. Ми як народ пережили цей жак. Ключове слово — пережили. І перемогли. І безневинні жертви голодоморів заморені, замордовані, але не забути!». Страшна сторінка нашої історії не залишила байдужих. Народні депутати розмішували на своїх сторінках у соціальних мережах спогади співвітчизників, долучалися до акції «Запали свічку». Так, на своїх Фейсбук-стрічках свічку пам'яті роз-

містили заступниця Голови Верховної Ради Олена Кондратюк, співголова депутатської групи «За майбутнє» Тарас Батенко, представниця фракції «Голос» Кіра Рудик. Голова депутатської групи «Довіра» Олег Кулініч поширив спогади очевидців Голодомору зі своєї батьківщини — Зінківського району, що на Полтавщині. Очільниця «Батьківщини» Юлія Тимошенко на своїй сторінці написала: «Історія кілька разів на рік приходить до нас нагадуваннями... Бо ж і Голодомор не один... Пам'ятаємо й про 1921—1923, і про 1946—1947... А ще — Сандармох, Крути, Ба-

бин Яр... Свідоме, цілеспрямоване знищення кращих, найталановитіших, найпрацьовитіших, найвідважніших... Я схиляю голову перед силою цього народу, який зміг вистояти й вижити». А представники «Європейської солідарності» прийшли вшанувати жертв до Національного музею Голодомору-геноциду. На фото, яке розмістила на своїй сторінці співголова цієї фракції Ірина Герасенко, багатьох народних депутатів можна побачити з дітьми. Цю світлину підписано словами: «Не забудемо. Не простимо кремлівських катів. Ніколи знову». **Вл. інф.**

На Луганщині реконструюють шляхи і відбудовують інфраструктуру

11 мільйонів гривень буде додатково виділено Кабінетом Міністрів України для постраждалих від масштабних лісових пожеж, що сталися 2020 року в Луганській області. На цьому наголосив Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль під час робочої поїздки на Луганщину, повідомляє сайт Кабінету Міністрів України.

Очільник уряду ознайомився з будівництвом об'єктів обласного фізкультурного центру «Олімп» у Кременній, побував у Центрі масової вакцинації в Северодонецьку та обговорив відбудову інфраструктури й організацію тестування на КПВВ «Станиця Луганська». За словами Дениса Шмигала, щороку на сході України відбувається дедалі більше позитивних змін: тут реконструюють дороги та відбудовують об'єкти місцевої інфраструктури. Серед них, зокрема, — «Олімп» у Кременній, що стане одним із найбільших у країні центрів олімпійської підготовки.

Крім того, прем'єр наголосив, що наступного року за ініціативою Президента України заплановано програму з повного закриття черги на житло ветеранам АТО/ООС, які є внутрішньо переміщеними особами. «Майже 4 тисячі сімей наступного року мають бути забезпечені житлом за рахунок держави. Крім того, вже наприкінці цього року має розпочати роботу Українська фінансова житлова компанія, яка покликана акумулювати кошти й забезпечити за лізинговими схемами житло для бюджетників, зокрема внутрішньо переміщених осіб: вчителів, лікарів, військових», — зазначив Денис Шмигаль.

Під час перебування Прем'єр-міністра України Дениса Шмигала в обласному фізкультурному центрі «Олімп» у Кременній.

Фото з сайту Кабінету Міністрів України.

ДЕПУТАТ В ОКРУЗІ

Оновлюють школу майбутнього

Сучасні класи, спортзал і їдальня, енергоощадний фасад, нові комунікації, замінені вікна й двері, а також тротуарна плитка у дворі. Це й багато іншого з'явиться у восьмих класах криворізької спеціалізованої школи № 4 з поглибленим вивченням іноземних мов у результаті комплексного ремонту в рамках національної програми «Велике будівництво». На відновлення тут чекали понад півстоліття — з моменту відкриття. «Такого масштабного ремонту в навчальному закладі ще не було. Після завершення робіт школа стане сучасною. Навіть кращою, ніж ми зараз бачимо на картинках проекту», — сказав народний депутат України Юрій Корвянченков.

ним для дітей з інвалідністю, облаштують пандуси, покажчики шрифтом Брайля, тактильну плитку. «Це буде школа майбутнього. Світла й дуже затишна, яка відповідає всім сучасним вимогам», — упевнена заступниця директора школи Олена Середа. **Володимир РИБАЛЬЧЕНКО.** На знімку: Юрій Корвянченков задоволений перебігом робіт. Фото з відкритих джерел.

Турбота про тих, хто на передовій медичного фронту

Народний депутат України **Сергій Нагорняк** (на знімку другий ліворуч) передав засоби індивідуального захисту для медпрацівників Попільнянської лікарні, що на Житомирщині, на загальну суму майже 310 тисяч гривень. Костюми біозахисту, ізоляційні халати, респиратори, маски, бахіли, шапочки та рукавички з великою вдячністю прийняв від земляка колектив медичного закладу. — Насамперед я хочу подякувати нашим лікарям, — сказав на зустрічі парламен-

тарій. — Люди у білих халатах перебувають сьогодні на передовій боротьби з підступною коронавірусною інфекцією. Наше завдання — якомога краще захистити їх. Разом із благодійниками (які не хочуть публічності), ми привезли в лікарню моєї рідної Попільні засоби індивідуального захисту для медперсоналу. Ми знаємо, що нині це першочергова потреба медичного закладу. Впевнений, що спільними зусиллями нам вдасться вистояти та здолати цю пандемію.

За словами директора КНП «Попільнянська лікарня» **Лідії Березіної**, ця допомога стала однією з найбільших за останній час. — Навантаження на лікарню сьогодні особливо велике, й засобів захисту бракує постійно, — зазначила **Лідія Федорівна**. — Тому цей вантаж — дуже вагома підтримка для нас. Вона вкрай потрібна і своєчасна. Від того, як захищений персонал лікарні, залежить здоров'я пацієнтів і самих медпрацівників. Від імені колективу закладу дякую нашому землякові, народному депутату **Сергію Нагорняку** за піклування і турботу. **Свєнєнєя ПЛУГІНА.** Фото надано автором.

Ми й досі не знаємо імен багатьох українців, померлих від Голодомору

Завтра *Комітет Верховної Ради з питань аграрної та земельної політики* на своєму засіданні планує, зокрема, розглянути законопроект про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо децентралізації та розмежування повноважень органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади у зв'язку зі зміною адміністративно-територіального устрою, поданий Кабінетом Міністрів (реєстр. № 6282 від 4 листопада 2021 р.)

На землі не до суперечок Цьогорічний сезон успішний для аграріїв

ТЕНДЕНЦІЇ

Підходить до завершення сільськогосподарський сезон. Аграрії ще готують ріллю для майбутнього врожаю та доглядають озимину. А головне — починають підбивати підсумки року. На цю тему спілкуємося з Богданом Тимофійчуком, засновником фермерського господарства «Богдан і К», що в Коломийському районі.

«Погодні умови сприяли хорошему дозріванню урожаю та оптимальному збору вирощеного, — розповідає співрозмовник. — Ринкові ціни на початку жнивної кампанії і тепер доволі сприятливі. Насамперед — завдяки великому попиту на зерно пшениці. На Прикарпатті можна збути від 8200 до 8400 грн за тону, в порту — 10400—10600. Так само дуже хороші ціни на ячмінь, хоч це здебільшого фуражна культура, але, як і пшениця, переважно експортного спрямування. Багато країн страждають від посухи. Тож ці культури сприяють підвищенню експортного потенціалу нашої країни. Такі чинники з ринками збуту додають упевненості вітчизняним товаровиробникам».

Стабільний урожай, у межах восьми тонн зерна з гектара, видала й кукуруд-

за. Соняшник — понад 3 т/га, соя — 3,3 т/га. Тож своє професійне свято аграрії зустріли із наповненими зерном коморами та впевненістю в завтрашньому дні. Триває планова закупівля насіння, пально-мастильних матеріалів, засобів захисту рослин та міндобрив.

«Єдине нарікання — на те, що стрімко злетіли ціни на аміачну групу міндобрив, позаяк їх виробництво є енергозатратним, — акцентує Богдан Тимофійчук. — Газова криза затягнула в неабиякий зашморг. Хочеться сподіватися, що настане відлига після весни, бо знизиться потреба в голубому паливі для побутових споживачів».

Озимину в господарстві посіяли в заплановані терміни, і нині ці культури в задовільному стані. Втім, відчувається нестача вологи,

Богдан Тимофійчук: «Зерна в достатку».

хоч і не критична, бо подекуди посіви пожовтіли, а не тішать суцільним зеленим килимом.

Потужно розвивається і тваринництво. Агрофірма «Богдан і К» закупила цьогоріч сто племінних маток овець романівської породи по 18 тис. грн за голову. Держава компенсувала по 13 тис. грн за кожну особину вівцематки, що значно полегшить стартові умови

розведення елітного поголів'я овець.

«Напрочуд дієво цьогоріч спрацювали державні програми підтримки тваринництва — як щодо ВРХ, так і дрібної худоби — овець та кіз. На рівні уряду затверджено виплати дотацій на утримання та розведення племінного скотарства, тобто на племінну худобину: теличок, нетелів та овець», — стверджує співрозмовник.

Ще одне підприємство родини Тимофійчуків — фермерське господарство «Голден Харвест» — придбало 200 голів карпатської породи овець та отримало із обласного бюджету 600 тис. грн компенсаційних коштів за однією із регіональних програм підтримки тваринництва.

«На орендованих землях в умовах перегір'я є можливість випасу на нежитках, у ярах, балках та полонинах. А на рівнинних площах механічно заготовляємо сіно. Є свої солома та фуражне зерно. Тож кормова база достатня, а рілля збагатиться перегноєм, — підкреслює Богдан Володимирович. — Для відродження в промислових масштабах тваринництва в Коломийському районі ведемо роботу над двома проектами. Це будівництво ферм молочного спрямування для утримання на кожній по 1200 голів племінного дійного стада. Власне, уряд та профільне міністерство аграрної політики та продовольства працюють над програмами відродження молочарства».

На запитання про ринок землі Богдан Тимофійчук відповів, що жодного гектара не продав і не купив. Загалом в області майже немає руху. За офіційними даними, станом на 26 листопада на Івано-Франківщині зареєстровано 1249 правочинів загальною площею 447,2 га.

«Власники землі й не збираються її масово продавати. Хто хотів — той ще до введення ринку скористався тінювими схемами. Аграрії під час сільськогосподарського сезону не мають часу займатися цими питаннями. Тож, імовірно, взимку інертність зміниться. Власники земельних часток на Івано-Франківщині здебільшого отримують високу орендну плату, на рівні європейських розрахунків. Вважаю, що навколо ринку землі було більше політики, ніж справжніх ризиків», — підсумовує Богдан Тимофійчук.

Людмила СТРАЖНИК.
Івано-Франківська область.

Фото надано автором.

Не сапи, а роботи працюють на городах

На лани приходять нові технології і культури. А люди залишаються все тими самими

ПЕРСПЕКТИВА

Якщо порівняти сьогоднішнє село з тим, що було два-три десятиліття тому, то різниця колосальна. Уже зовсім не ті поля і врожаї, що вирощуються на них. Не ті господарі й не ті робітники. Не та техніка і не ті технології... У чомусь село програє колишньому. Але багато в чому і випереджає.

Єдине, що залишається незмінним, — це люди, які там живуть і працюють. Не важливо, що хтось замінив сапу і граблі на дрони та роботи. А хтось замість картоплі та буряків засадив свої городи лавандою. Вони все одно встають вдосвіта, придивляються, якою буде погода сьогодні, просять дощу в спеку і тепла в морози. І сіють, доглядають, збирають врожаї.

Щоб самим прожити. Та всіх нас нагодувати.

Дрони над полем, комп'ютери — у теплицях

У тому, що великі аграрні холдинги стежать за всіма технологічними новинками галузі, навіть не доводиться сумніватися. Але тепер і фермер, а чи просто господар-одинак, не лише

цікавиться сучасними досягненнями науковців і технологів, а «стягує» все це на свою ділянку.

Миколу Мельника (на знімку) навіть не назвеш класичним аграрієм. Він як-що і фермер, до з обов'язковим доповненням — айтішник.

Був час, коли заробляв на життя у столиці саме завдяки комп'ютерним технологіям. Але потім вирішив кардинально змінити свої плани, переїхавши до рідного Кам'янка-Подільського. Далі ще й карантин вніс свої корективи, і чоловік подався подаль від міста до села Чернокозинці. До того ж не просто перечекати непрості часи, а розпочати там свою справу.

Спочатку це була більша айтішна ідея — створити відео, як започаткувати і зробити прибутковим свій невеликий аграрний бізнес. А заодно, знімаючи ролик, і

самому подивитись, як це цікаво та перспективно.

Щоправда, разом із односторонніми вирішили все робити серйозно, і розпочинати не з грядки розсади під вікном, а з інвестицій десь у півмільйона гривень. Добре, що сучасні ІТ-фахівці можуть дозволити собі таке.

Але так втягнулись у роботу, що плани розширились. Як самі ж розповідали, за перші місяці десять інвестували майже десять мільйонів гривень у своє господарство. І це не кінець.

Розпочали з простого — вирощування зелені в теплицях. Однак технології запровадили дуже «непросто» — комп'ютеризували котельню та одну теплицю. Потім взялись за інші. Це для того, щоб техніка акуратно стежила за дотриманням температурного, світлового, водного режимів — буквально за всім процесом вирощування.

Після успішних спроб у теплицях спробували

плекати рослини і у відкритому ґрунті. І тут на допомогу прийшли самотужки зроблені дрони для обприскування і машини для посіву в касети. Паралельно взяли працювати ще й над трактором-роботом, який сам їздив би по стелажах і висівав розсаду. А ще зробили дуже точний пристрій для змішування добрив. Його технічні показники, кажуть, виявились навіть вищими, ніж у заводських аналогів, тож планують налагодити виробництво ще й такої техніки для інших.

Усіляка зелень до столу, розсада помідорів та огірків, й самі овочі — тепер це вже успішний практичний досвід фермерів-айтішників.

А що буде далі? Ну, тут, як життя підкаже. Хотілося б збільшити свої поля до ста гектарів — і запустити на них робітників-роботів, аби ті не тільки сіяли, дог-

лядали, а ще й збирали врожай. А потім запросити сюди туристів, щоб бачили, яким може бути сучасне село. А потім...

Поки що хлопці не заробили капіталів на цьому бізнесі, бо більше вкладають у його розвиток. Але у тому, що поля під Чернокозинцями можуть перетворитись на таку собі українську аграрну силіконову долину, широко вірять.

Приємніше полоти квіти, ніж буряки

А свою райську долину **Леся Скіп (на знімку)** разом із родиною облаштувала у селі Лисець Дунаєвецької територіальної громади. Вона потопає у квітах.

Якби колись там хтось надумав замість городини висадити квіти, могли би підняти на кпин. Тепер — хто дивується, хто милується. А хто навіть і заздрить такому бізнесу.

А розпочиналось все із звичайного захоплення господині квітами. Спочатку клумба під вікнами. Потім кілька кущів хризантем, котрі вже не поміщались там і потихеньку почали перебиратись на город.

А тепер гарними рядами квітів засаджена добряча його частина.

Хризантеми, якими восени звично рясніють квіткові базари, не такі вже й прості для вирощування квіти. Тож і Леся не раз обпікалась, горювала над кущиками, що загинули і ... знову купувала нові. І так доти, поки врешті-решт не вивчила примхи цих красунь. А коли набралась досвіду, вирішила взятись і за «промислове» вирощування. Останнє, можливо, звучить дещо перебільшено, але чотирьох кущів, котрі вперше висадила для продажу —

це був справжній ризик. Утім, крок виявився успішним. Бо за рік плантація розрослась більш як удвічі.

Про те, що у райському саду можна не тільки насолоджуватись красою, а потрібно ще й важко працювати, тепер, окрім господині, знають ще чоловік і донька. Всім знайдеться робота з ранньої весни до пізньої осені, поки не зберуть останній «врожай» — деякі хризантеми цвітуть до морозів. З десяток разів просапати, стільки ж підживити, вберегти від хвороб, захистити від негоди, а в посуху — щодня поливати... Та й взимку постійно треба приглядати за рослинами, бо не всі можуть перезимувати у відкритому ґрунті.

Звісно, це звичайні городні роботи, до яких звикли люди у селі. Але, як каже сама Леся, приємніше сапати квіти, ніж буряки. А якщо від цього маєш ще й фінансовий зиск — то чому б не потрудитись. Адже далеко не все те, що важкою працею вирощується на городах, приносить селянам фінансовий достаток.

А рослини Скіпів розійшлись вже не тільки по селу і Кам'янець-Подільському району, а й в інші краї по-мандрували — на хороший товар є і замовлення. Ну як тут не перефразувати слова про те, що краса якщо не весь світ, то одну родину фінансово врятує точно.

Ці дві історії, на перший погляд, дуже різні. Бо не

порівняти масштаби робіт, розміри інвестування та й перспективи розвитку. Але насправді вони дуже схожі. Бо вони про те, як люди можуть зовсім по-іншому подивитись на свою землю (незалежно від того, чи це город біля хати, чи орендовані поля), на те, як на ній працювати, і що від неї можна отримувати. І хоча вони не зробили ніяких революційних кроків в аграрних технологіях, бо щось подібне вже десь та у когось є, та продемонстрували, що це реально і у нас. І хто знає, можливо, ще за десяток літ щось подібне стане звичною практикою для вітчизняного села. І воно буде зовсім не таким, як сьогодні.

Ірина КОЗАК.
Хмельницька область.
Фото з відкритих джерел.

«Взаємодія поліції та громади»

Такий тренінг став результатом міжнародного партнерства

На базі єдиного в Україні Експертного центру поліцейської діяльності, орієнтованого на громаду, що функціонує у Донецькому державному університеті внутрішніх справ, відбувся тижневий тренінг «Взаємодія поліції та громади» (17—24 листопада 2021 р., м. Маріуполь). Тренінг було проведено для викладачів усіх закладів вищої освіти МВС.

Програма тренінгу є унікальною розробкою представників Консультативної місії ЄС та Донецького державного університету внутрішніх справ. З метою її впровадження тренери — працівники ДонДУВС — попередньо проходили зазначений курс та вдосконалювали свої знання за допомогою менторів — поліцейських з Канади, Данії, Словенії, Нідерландів, Швеції, Румунії, Польщі, Португалії.

Проект спрямований на взаємодію між правоохоронними органами та населенням і базується на принципах довіри, підтримки та взаємодопомоги.

Проректор ДонДУВС Олександр Куракін звернувся до присутніх зі словами:

«Ми високо цінуємо зусилля наших іноземних партнерів, які вони доклали до реалізації цього важливого для поліції проекту. Сьогодні наша мета — забезпечити сталість цього проекту, системність та розвиток! Донецький державний університет внутрішніх справ радий вітати представників усіх закладів вищої освіти МВС, які готують якісні поліцейські кад-

ри для всієї країни», — сказав на зустрічі, присвяченій завершенню тренінгу.

У заході взяли участь голова Консультативної місії ЄС в Україні Антті Хартікайнен, голова регіонального представництва КМЄС у м. Маріуполь Мартін Кулішек, голова Канадської поліцейської місії в Україні Брус Прандж, керівництво усіх ЗВО МВС та інші.

Чого бояться противники вакцинації?

Останнім часом в Україні прискорилися темпи вакцинації від коронавірусу. Проте, як показали соціологічні дослідження, більшість українців сприймають обов'язкову вакцинацію негативно. Здебільшого це пов'язано із циркуляцією існуючих міфів навколо вакцинації та походження коронавірусної інфекції. І ці міфи не зникають, а ширяться в геометричній прогресії.

Український інститут майбутнього презентував дослідження ставлення громадян України до вакцинації, що його провели в жовтні за сприяння міжнародних організацій. Результати озвучила і прокоментувала дніпровська соціологиня Оксана Зубарева (на знімку).

Відмовників дедалі менше

Згідно з отриманими результатами, більш ніж третина українців (36 %) стверджують, що взагалі не збираються вакцинуватися — і це достатньо показово порівняно з іншими країнами. Раніше дослідники групи «Рейтинг» назвали цифру в 56 %.

«Можна зробити висновок, що внаслідок низки рішень уряду число відмовників знизилось. Адже тепер існують категорії громадян, яким вакцинуватися обов'язково», — зазначила соціологиня.

Про свою повну вакцинацію заявили 27 % опитаних. Ще 13 % відповіли, що поки що одержали тільки перше щеплення та мають жовтий сертифікат.

«Кожний п'ятий респондент поки не пройшов вакцинацію, але сподівається це зробити найближчим часом. Адаже на прикладі Дніпра й області ми бачимо, що із запровадженням червоної зони та із ухваленням закону про обов'язкову вакцинацію деяких категорій громадян створилися певні черги в пунктах вакцинації. Тому ми й маємо цю категорію опитаних», — вважає О. Зубарева.

Найчастіше про вакцинування, принаймні, однієї дозою, повідомляють представники

середнього покоління (45 %) — це економічно активне населення. Рідше про це говорить молодь до 24 років (36 %). Дослідники зазначають, що молодь більш скептично оцінює безпеку коронавірусної інфекції.

«Це пояснюється особливостями віку, великими протестними настроями й тим, що ця інфекція небезпечніша для представників більш старшого віку, які мають хронічні захворювання. Крім того, молодь більш орієнтована на Інтернет, де є маса негативної інформації та міфів із приводу вакцинації», — наголосила соціологиня.

У дослідженні також провели кореляцію між вакцинацією та політичними перевагами. З'ясувалося, що серед електоратів основних політичних партій найбільше тих, хто одержав хоча б одну вакцину, серед партій «Сила та Честь», «Слуги народу» і «Європейська солідарність». У свою чергу, серед виборців ВО «Батьківщина» і «ОПЗЖ» набагато вищі частки громадян, які не збираються вакцинуватися взагалі — відповідно 63 і 61 %.

Віряють міфам, а не фактам

Що стосується причин відсутності вакцинації, то треба розділи-

ти опитаних на тих, хто не вакцинований, але хочуть це зробити, і на тих, хто не вакцинований і не збирається. Для перших основною причиною стала зміна точки зору із критичної чи негативної на позитивну. Одні зробили аналізи і дізналися, що немає антитіл, частина респондентів говорили про відсутність у них у цей час необхідності вакцинуватися, але надалі, якщо така необхідність з'явиться, вони готові до цього.

Усього три чверті з тих, хто хоче вакцинуватися, позитивно ставляться до ідеї вакцинації як такої, включаючи щеплення від поліомієліту, правця й інших, запланованих ВООЗ обов'язкових щеплень. Тільки 10 % з них заявили, що проти щеплень і не щеплювали своїх дітей.

«Але ми знаємо, що коли розширилися антиваксерські настрої, багато хто з батьків перестали щеплювати дітей. І в певний період це спричинило поширення захворювань на кір в Україні — був відсутній колективно сформований імунітет», — нагадує Оксана Зубарева.

Категорія респондентів, які взагалі не хочуть вакцинуватися,

головною причиною називають недовіру до будь-яких вакцин — це 48 %. Серед міфів: вакцини розроблялися дуже швидко, вони неефективні та ведуть до генетичних мутацій (боїться стати мутантом кожний десятий опитаний), знижується фертильність. Третина представників цієї категорії також виступають і проти загальної вакцинації населення. 10 % особисто проти, але щепили б дітей, як це заплановано в національному календарі щеплень.

По сертифікат — на ринок

Абсолютна більшість громадян (89 %) заявляють про те, що не мають знайомих, які б придбали підроблений ковід-сертифікат про вакцинацію. Разом з тим кожний десятий знає про такі факти серед своїх знайомих.

«І таких випадків стало значно більше після рішення про обов'язкову вакцинацію. Проблема ще й у тому, що це призводить до штучно завищеної статистики вакцинації. Ми думаємо, що формують колективний імунітет, а насправді це не зовсім так. І коли на апарати ШВЛ потрапляють люди з подібними «сертифікатами» — це викликає запитання», — вважає О. Зубарева.

Серед опитаних було очікувано мало тих, хто повідомив, що особисто придбав подібний «сер-

тифікат» — адже йдеться про кримінальний злочин. Але казали про те, що зустрічалися з подібними випадками, знають, де можна придбати, на яких сайтах, у яких установах. Представники середнього віку частіше відповідали, що знають про факти придбання таких сертифікатів. Не менше знають про це й представники категорії 55+.

За регіональною ознакою можна виділити більшу частину відповідей із приводу придбання «сертифікатів» серед жителів сходу України. За словами опитаних, відомі їм люди з підробленими сертифікатами мотивували свої вчинки недовірою до вакцинації. З більшим відривом за цією причиною стоїть страх того, що вакцина може надалі завдати шкоди організму. Більше половини громадян (53 %) виступають проти обов'язкової примусової вакцинації від ковіду. І впродовж останнього часу ця цифра істотно не змінювалася. Водночас майже 40 % заявили про те, що мають родичів, близьких друзів чи знайомих, які померли внаслідок коронавірусу.

Головний висновок дослідження: частина тих, хто категорично заявляє про те, що не буде вакцинуватися, порівняно з минулим місяцем знизилася з 56 до 36 %. Але не можна забувати й про можливість, що з'явилися, купити сертифікат. Це віддаляє нас від можливості сформувати колективний імунітет і повернутися до нормального звичного життя.

Володимир РИБАЛЬЧЕНКО.
Дніпро.
Фото з відкритих джерел.

policing/Взаємодія поліції з населенням на засадах партнерства», яка втілює в собі найкращі світові практики та європейські стандарти поліцейської діяльності.

Діяльність центру забезпечується командою тренерів з числа працівників Донецького державного університету внутрішніх справ, які навесні 2021 року пройшли спеціальний навчальний курс від Консультативної місії ЄС та стали першою групою інструкторів із взаємодії поліції з населенням за новоствореною навчальною програмою.

Завдяки рішення Міністерства внутрішніх справ та підтримці міжнародних партнерів сьогодні Донецький державний університет внутрішніх справ передає отримані знання та досвід викладачам усіх закладів вищої освіти МВС для поширення навчального курсу «Community policing/Взаємодія поліції з населенням на засадах партнерства» на території всієї України.

Донецький державний університет внутрішніх справ.
Фото Відділу комунікації ДонДУВС.

У НОМЕР

За добу госпіталізували понад 2 тис. хворих

В Україні станом на ранок 29 листопада зафіксовано 5 804 нових випадків захворювання на COVID-19. Найбільше хворих у Дніпропетровській (473), Донецькій (457), м. Києві (431) та Миколаївській (401) областях. Таку інформацію вчора оприлюднили у МОЗ.

«Зокрема, захворіли 530 дітей та 72 медпрацівників. За добу госпіталізували 2 082 особи, 297 хворих померли і 10 477 — одужали. Від початку вакцинальної кампанії щеплено 13 320 532 людини, з них отримали одну дозу — 13 320 530 людей, повністю імунізовані та отримали дві дози — 10 967 700 людей. Загалом проведено 24 288 230 щеплень. У червоній зоні епіднебезпеки перебувають Київ і 18 областей, — наголосили у відомстві.

Як зазначив учора на брифінгу міністр охорони здоров'я Віктор Ляшко, за останній тиждень кількість виявлених випадків захворюваності на COVID-19 зменшилася на 22 %, госпіталізацій — на 12%. «Показник середньодобової смертності зменшився на 14%. Поява нових небезпечних штамів — можливий наслідок нерівномірності розподілу та сумніви щодо вакцинації у світі. На сьогодні штам «Омікрон» не було виявлено на території України. З вересня 2021 року країна вже має потужності для повногеномного секвенування, яке дає змогу повністю розшифрувати геном будь-якого патогена та дозволяє, зокрема, здійснювати нагляд за усіма штамми коронавірусу, які циркулюють в країні», — повідомив він.

Наймолодшому ковід-пацієнту — два місяці

Лікування від COVID-19 проходить у дніпровській міській дитячій клінічній лікарні № 6 21 юний пацієнт віком від двох місяців до 17 років. Як розповіли в закладі, пацієнтів тут розпізнають із початку пандемії. Торік від коронавірусу пролікували 160 дітей. З початку цього року — уже 679.

«У нас є відділення, куди діток госпіталізують з підозрою на COVID-19, і відділення, де пацієнти вже з підтвердженими випадками. Нині у реанімації немає дітей з коронавірусом. Лікарня забезпечена всім необхідним, зокрема централізованого подачею кисню, ліками, витратними матеріалами», — зазначила медична директорка лікарні Ліна Чергинець.

А всього, за даними департаменту охорони здоров'я міськради, на сьогодні в стаціонарах восьми міських лікарень перебувають 852 хворих на коронавірус. У цих лікувальних закладах є 2 170 ліжок для таких пацієнтів, із них заповнено 40 %.

Вл. інф.

Пісні, в яких відображено справжнє життя, жахи війни, віру в перемогу, щиру любов, абсолютне щастя та які нікого не залишать байдужими, презентувала у своєму новому, уже п'ятому за ліком альбомі «Живи» на концерті в Дніпрі співачка-волонтер Христина ПАНАСЮК. Збірник з 13 авторських композицій, написаних протягом 2020—2021 років, вона присвятила бійцям на передовій і волонтерам, *інформує наш власкор Володимир Рибальченко*

Одержимий і нескорений голос народу

30 листопада 1951 року в буковинському селі Рівня (тепер — околиця Вижниці) народився Назарій Яремчук — один із найпопулярніших українських співаків другої половини ХХ століття

«*Червона рута*», «*Водограй*», «*Я піду в далекі гори*», «*Пісня буде поміж нас*», «*Незрівнянний світ краси*», «*Горобина*», «*Батько і мати*», «*Зачаруй*», «*У Карпатах ходить осінь*», «*Смерекова хата*», «*Стожари*», «*Гай, зелений гай*», «*Родина*», «*Гей, ви, козаченьки*», «*Стрілецький романс*» — *хто із шанувальників української естради не знає цих пісень у неповторному виконанні народного артиста України, лауреата Шевченківської премії Назарія Яремчука. А загалом у його репертуарі — понад 120 піснетворів.*

...Півстоліття тому. На Центральному телебаченні у Москві перед багатомільйонною аудиторією лунає пісня «Червона рута» у виконанні її автора, студента Чернівецького медінституту Володимира Івасюка і ще двоє буковинських легенів — Василя Зінкевича і Назарія Яремчука. У фінальному телеконкурсі «Пісня-71» вона визнана пісню року в Союзі. Наступного року такий самий успіх чекає на новий твір чернівецького студента «Водограй», який поплинув у світ у виконанні Мирослави Єжиленко і Назарія Яремчука. Тоді ще й автор цих пісень, і їх виконавці були звичайними учасниками художньої самодіяльності — таких у країні були тисячі, як не мільйони. Один корифей радянської пісні захоплено мовив: «Ничего себе аматоры!». На професійну сцену «Смерічка» зійшла в 1973 році, коли почала працювати у Чернівецькій філармонії.

Після цього триумфу на столичній сцені «Червона рута» залунала по всьому Союзу, а також за його межами. Ця пісня стала музичним талісманом України й донині ним залишається.

А сам Назарій прийшов у самодіяльну «Смерічку», шойно закінчивши середню школу. Прослухавши доволі популярну тоді пісню «Кохана», художній керівник вокально-інструментального ансамблю Левко Дутківський мовив: «З цього хлопця буде толк». І наче у воду дивився. Принагідно зауважу, що саме Вижниця — симпатичне містечко на березі Черемошу, де народилась і творчо сформувалась «Смерічка», стала колискою української естрадної пісні. Красивий тембр голосу, своєрідна виконавська манера, шляхетна зовнішність, вроджена артистичність — усе це насамперед характеризує Назарія Яремчука як співака. Йому щиро аплодували в Україні, Росії, Монголії, Афганістані, а вже згодом — у Канаді, США, Аргентині, Бразилії, Парагваї... У 1978-му він стає заслуженим артистом України, а ще через три роки — дипломантом Міжнародного фестивалю естрадної пісні «Братиславська ліра». Співочий талант — то родинний посаг Назарія. До пісні почасти зверталися і батько Назарій Танасійович, і мати Марія Даріївна попри важке життя, яке вони прожили.

Біда, як завжди, прийшла несподівано. Кажуть, що то нагадали про себе виступи співака перед ліквідаторами аварії на Чорнобильській АЕС. А іздив Назарій туди, на вражену радіацією землю, декілька разів. Бо так велів обов'язок, підказувала совість. Операцію, яка тривала кілька годин, зробили в Канаді за сприяння брата по батькові Дмитра. Здавалось, усе минеться, бо почувався начебто краще. Навіть декілька разів виходив на сце-

ну. «Востаннє він виступав у Києві, на Співочому полі (28 травня 1995 року, за місяць до своєї кончини. — Авт.). Перед виступом поставив кілька стільців та приліг на них, але швидко піднявся, через силу усміхнувся: «Нічого, мине, коли я співаю — мені легше». На сцену вийшов стрімко, співав легко. Але коли помахав до

публіки рукою, то це у нього вийшло якось невпевнено, рухи стали кволими, немов співак прощався зі своїми слухачами, — згадує поет-пісняр Андрій Демиденко. — Після цього сказав: «Андрійку, життя кінчене. Давай вип'ємо». Випили по келиху червоного вина й розцілувалися. Назарій ліг у лікарню. У нього почалися страшні болі. Відмовився приймати наркотики, бо хтось сказав, що після цього у рай не попадеш. Після смерті на його руках було видно сліди від зубів і нігтів. Так намагався заглушити біль».

Він був справжнім сином Карпат, свого неповторного краю, гірські дороги якого за батьківським подвір'ям досі бережуть пам'ять про опришків і «лісових хлопців» з УПА, тих відчайдухів, які воліли смерті вільними людьми, ніж зігнути коліна перед поневолювачами. Такими розкриляв, рвучкістю, оптимізмом

озиваються до нас пісні Назарія Яремчука: «Гей, ви, козаченьки, — вітер в чистім полі, Научіть нащадків так любити волю...». Таким був він і у повсякденному житті.

Пряма мова

«Навала московського примітиву створила цілковиту пустку в душах молоді. Добивають нас у власному домі-державі ресторані, напіввульгарні так звані шлягери із московського шоу-бізнесу. І все це споживає примітивний хохол, як вони кажуть на Україну. Спитаю, хто з українських артистів виступав з концертами в Москві, Ленінграді за останні роки чи раніше? Відпо-

самій вулиці Кобилянської, або як її ще називали в народі Панській, бо вона завжди була пішохідною, ми, бувало, зустрічалися. Здебільшого за чашкою кави чи морозивом. То були недовгі зустрічі, бо обох чекало багато справ. Але скажу одразу, що я ніколи не бачив Назарія набурмосеним чи роздратованим — хоч неприємності траплялися і в його житті. Завжди усміхнений, енергійний, з протягнутими руками для дружніх обіймів. Поспілкуєшся з ним кілька хвилин — і начебто води напився з карпатського джерела. А розмовляти з ним цікаво можна було на різні теми, бо ніколи не замикався у своїй творчості, хоч пісню любив понад усе.

Як, власне, і свій мальовничий Карпатський край, свою працювиту співочу родину. «Він завше був найпоряднішим з усіх людей, кого я знала: людяний, вихований, невід'ємна частинка природи Вижниччини. Він любив її, а гори, Черемош, скелі допомогли розкрити всю силу його таланту і подарувати людям», — згадує Олена Шевченко, перша дружина співака.

«Тут мені найкраще співається, тут особливе повітря, тут найближче до небес», — сказав якось артист після зустрічі з горянами на полонині Яровиця, що у Путильському районі.

«Найкраща музика — жива природа і найсвітліша на землі», — то слова з однієї пісні, яку так натхненно і невимушено виконував Назарій. І то була не просто поетична метафора, то була життєва філософія співака. Чи не тому, на відміну від багатьох колег, він не рвався переїхати у столицю, а до кінця свого короткого життя залишався в Чернівцях.

Пряма мова

«...Постійно бути в польоті — крізь долю, над суєтою. І при цьому не відірватися від землі. Пам'ятати священні речі: навіть якщо живеш, звідки ти родом, до чого прагнеш, що скажеш людям, з якого колодязя п'єш живу воду?»

Назарій Яремчук.

А ще дуже любив свою родину, яку за першої нагоди відвідував — сестру Катерину, братів Богдана і Степана, близьких родичів по материнській і батьківській лініях. Бо самих батьків уже не було на світі. Назарій Танасійович покинув цю землю, коли наймолодшому синові виповнилося дванадцять, а через декілька років не стало і матері — Марії Даріївни. Особливо любив бувати у рідних краях, у батьківській хаті на Різдово, коли гори повсюдно озивалися колядою, коли засніженими вулицями ходив вертеп.

«Часто пригадую Святий вечір незадовго до Назарового «відходу». Він побував у рідних, бо дуже любив цей вечір проводити в родинному колі, і поспішав, бо мав давати концерт у Чернівецькому драмтеатрі. Я зустрів його по дорозі. Він дуже зрадів і таки повернувся. І так щиро попросив: «Заколядуйте, вуйку Тарасе, як лише ви вмієте...».

Пам'яті Назарія Яремчука

До 70-річчя від дня народження Героя України, народного артиста України Назарію. Такі, як ти, не відлітають! Назарію. Вкраїнський лицарю у золоті пісень. Ти так співав! Так лиш кохають. І забуття тебе не занесе. Назарію, Яке бентежене твоє соло! Назарію, Тебе я чую в журавлиному «курлі». Твої пісні — то сонця голос. Ти був як ангел, ангел на землі. Любив ти світ! Любив до краплі. До останку. Твій спів в душі не погаса. Ти жив як жайвір на світанку, Що дзвонить — дзвонить в небеса! Назарію. Такі, як ти, не відлітають! Назарію — Вкраїнський лицарю у золоті пісень. Ти так співав! Так лиш кохають. А де любов — Там квітне, квітне все!

Андрій ДЕМИДЕНКО.

Я колядував, він слухав, а очі сяяли такою непереказною любов'ю і якоюсь особливою чистотою. Я подумав тоді, що, певно, і Господь любить цього чоловіка. І що це — взаємна любов. Але я не знав, що дуже скоро його коляда обірветься на півслові», — то зі спогадів Тараса Дебрини, дядька Назарія, рідного брата його матері.

Понад чверть століття минуло відтоді, як покликав Всевишній артиста на небеса, щоб «у райським саду він співав». Але zostалися з нами невмирущі пісні у його виконанні, а в його рідній Вижничій земляки і друзі започаткували фестивалі сучасної української естрадної пісні імені Назарія Яремчука «Пісня буде поміж нас», який збирає тисячі шанувальників його таланту з усього світу.

Виросли, змужніли професійно його сини Дмитро і Назар, як і донька Марія, які пішли батьківською стежкою, поєднали своє життя з українською пісню.

Побачили світ декілька цікавих книжок, в яких ідеться про життя і творчість відомого співака. Зокрема, «Назарій Яремчук» Ярослави Кибіч — журналістки з Вижниці та роман «Найважча провина моя» Назарія Андрійчука — молодого письменника з Коломиї.

...Як птах, ризнає пам'ять кожен раз. Твоя душа вже відійшла до Бога, А пісня залишилась поміж нас... Бо голос твій взяла собі Вкраїна, Щоби учить нас правди і добра.

Ці поетичні рядки, взяті з вірша Вадима Кришенка «Співець», що стали пісню, може повторити кожен з нас.

Щоб правда і добро були невід'ємними від долі нашого народу.

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ. Фото з сайту roduna.org

ПЛАНЕТА

Ла-Манш
патрулюватимуть
з літака

З 1 грудня літак прикордонної місії ЕС Frontex цілодобово наглядатиме за прибережними територіями Франції аж до Нідерландів, повідомив 28 листопада, після кризової зустрічі в Кале, французький міністр внутрішніх справ Жеральд Дарманен, **інформує DW.**

Таке рішення було ухвалено після того, як минулого тижня в районі протоки Ла-Манш загинуло щонайменше 27 людей, які намагалися дістатися Англії з Франції на надувному човні. Їхні тіла виявили рибалки неподалік французьких міст Кале та Дюнкерк. Як зауважив очільник МВС Франції, це найтрагічніший інцидент за участю мігрантів, який колись траплявся в Ла-Манші. Він заявив про затримання чотирьох підозрюваних торговців людьми, яких звинувачують у безпосередньому зв'язку з контрабандою через Ла-Манш.

Через трагедію між Францією та Великою Британією виникла політична суперечка. Після того як прем'єр-міністр Великої Британії Борис Джонсон опублікував у соцмережах лист до президента Франції Еммануеля Макрона, в котрому зажадав, щоб Франція повернула всіх мігрантів, котрі незаконно прямують до його країни, Париж відкликав запрошення британському міністру внутрішніх справ Пріті Пател зустрітись з Жеральдом Дарманеном.

Врешті кризова зустріч в Кале відбулася за участі представників Бельгії, Нідерландів, Німеччини та Єврокомісії. 28 листопада Жеральд Дарманен заявив, що Франція висловлює готовність до співпраці з британським урядом з метою утримання мігрантів на їх шляху до Великої Британії. «Ми хочемо співпрацювати з Великою Британією, вона є нашим союзником», - сказав він. Однак наголосив, що це має відбуватися на рівних засадах. За словами міністра, країни ЄС закликали Велику Британію створити легальні міграційні маршрути. Також у заяві йдеться, що британській владі слід перешкоджати незаконному працевлаштуванню таких осіб.

Відставку прем'єра
за його наполяганням
прийняли

Понад три години члени Центральної виконавчої ради партії Соціал-демократичний союз Македонії (СДСМ) обговорювали заяву про відставку її лідера і прем'єр-міністра Північної Македонії Зорана Заева. Більшість учасників засідання були за те, щоб Заєв продовжив керувати партією і займати посаду глави уряду. Однак сам Зоран Заєв наполіг, щоб його відставку схвалила Центральна виконавча рада СДСМ. Що й було зроблено.

Північномакедонські ЗМІ повідомляють, що вибори нового керівника поки ще правлячої в країні партії буде проведено 12 грудня. Очевидно, його кандидатуру й буде внесено на затвердження парламенту як прем'єр-міністра країни. Зараз для СДСМ важливо зберегти дуже хитку парламентську більшість лише в один голос і залучити на свій бік албанський рух «Альтернатива» для створення урядової коаліції.

Лідер опозиційної партії ВМРО-ДПМНЕ Христіан Міцкоскі заявив, що після відставки Зорана Заєва в країні мають відбутися дострокові парламентські вибори. «Дострокові вибори необхідні, бо цей уряд втрапив довіру виборців. Люди про це ясно висловилися на місцевих виборах. Поки цей уряд перебуватиме при владі, збитки в країні буде множитимуться і, на жаль, призводитимуть до загинувати людей. Причина одна — частина лідерів правлячих партій просто не справляється зі своєю роботою», — заявив лідер опозиції.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

Слідом за «Дельтою»
прийде «Омікрон»?

Днями лікарка із ПАР Анжеліка Кутзі заявила, що 18 листопада виявила в сімох пацієнтів симптоми, відмінні від домінуючого нині варіанта коронавірусу «Дельта», і назвала їх «досить легкими». Вона зазначила, що штам «Омікрон» можна лікувати дома, без госпіталізації.

За описом Кутзі, в пацієнтів із виявленим новим штамом симптомами є втома, головний біль і ломота в тілі. Також у хворих не знижує нюх чи смак і не знижується рівень кисню у крові. Лікарка повідомила: її досвід засвідчує, що цей варіант вражає людей віком до 40 років. Серед інфікованих — майже половина не була вакцинована.

З такою позицією згоден і директор Національного інституту здоров'я США Френсіс Коллінз. Він підкреслив, що поки немає даних, які б свідчили, що новий варіант викликає більш серйозне захворювання, ніж попередні варіанти COVID-19, **інформує «Українська правда».**

Однак інформація про новий штам, що походить з ПАР, викликала бурхливу реакцію у світі. Вчора ситуацію з розповсюдженням «Омікрона» розглядали під час екстреної зустрічі міністри охорони здоров'я країн «Великої сімки». Напередодні, як уже повідомляв «Голос України», кілька європейських країн, а також Канада та США припинили повітряне сполучення з Південною Африкою. ПАР засудила це рішення. Солідарна з нею і Всесвітня організація охорони здоров'я, яка не рекомендує країнам вводити заборони на польоти для південно-африканських країн. Регіональний директор ВООЗ з питань Африки Матшідісо Моєті закликала країни дотримуватися міжнародних норм

охорони здоров'я, щоб уникнути обмежень на подорожі.

Тим більше, що заборона навряд чи вплине на проникнення нового штаму. Випадки захворювання на «Омікрон» вже були виявлені в континентальній Європі та Британії, при цьому Нідерланди повідомили про щонайменше 13 випадків зараження у пасажирів, які прибули літаком із ПАР.

У зв'язку із поширенням нового штаму коронавірусу «Омікрон» Міністерство закордонних справ рекомендує громадянам України наразі утриматися від поїздок до Південної Африки, Ботсвани, Есватіні, Лесото, Мозамбіку, Намібії та Зімбабве. «Українці, які наразі перебувають на території зазначених країн, мають чітко дотримуватися протиепідемічних вимог, невідкладно звертатися до місцевих медичних закладів у разі появи симптомів захворювання, бути готовими до додаткових карантинних обмежень після прибуття до України. Рекомендуємо також стежити за повідомленнями авіап перевізників у зв'язку із можливими змінами рейсів і запровадженнями додаткових протиепідемічних заходів», — наголосили в зовнішньополітичному відомстві, додавши, що Посольство України в Південно-Африканській Республіці відкрило цілодобову «гарячу лінію» для надання консульської допомоги: +27 681 987 112.

ВООЗ заявила, що нарощувати підтримку стосовно виявлення нового штаму в Африці, а також щодо того, аби забезпечити необхідну наявність тестів для виявлення «Омікрона», і готова надати для цього додаткову допомогу.

Вл. інф.

Новий штам
уже фіксують у Європі

У Німеччині вперше зафіксовані два випадки інфікування новим штамом COVID-19. Захворювання 27 листопада «відловили» в людей, котрі прибули до Мюнхена після поїздки в ПАР. Нового «гостя» учени назвали «Омікроном».

Про це повідомляють ЗМІ з посиланням на суботній випуск видання Focus Online. У коментарях фахівці припускають, що «Омікрон» небезпечніший від «Дельти». Хоч це ще достеменно й невідомо, проте надзвичайно велика кількість мутацій у віруси змушує експертів тривожитися.

Приміром, в інтерв'ю виданню BILD один із виробників вакцини Pfizer/BioNTech розповів, що вже розпочато його дослідження (класифікація B.1.1.529). А також, що цей варіант відрізняється від тих, які вивчалися раніше, оскільки має додаткові мутації у шиповому білку. Дані лабораторних аналізів очікуються не пізніше, ніж за два тижні. «Вони розкажуть, чи є B.1.1.529 escape-варіантом, який потребує коригування нашої вакцини, якщо він пошириться на міжнародному рівні», — повідомив представник Pfizer/BioNTech.

Якщо з'ясується, що вакцина недостатньо ефективна проти нового

штаму коронавірусу, то її адаптуватимуть відповідним чином.

Також німецькі ЗМІ повідомляють, що «Омікрон» виявлено вже в багатьох країнах Європи.

Тим часом Німеччина після виявлення коронавірусу нової мутації у пасажирів, котрі прибули з ПАР, майже повністю припинила авіасполучення з цією країною з тим, щоб попередити подальше поширення збудника хвороби.

Також у ФРН стали чинними оголошені нові обмеження у зв'язку з високою кількістю захворювань на ковід, котра щодень зростає, як і летальні випадки від нього. На робочі місця допускаються працівники, які надають документ правила 3G: вакцинувався чи перехворів на ковід, або має негативний результат тесту, отриманий не більш як за 48 годин.

Що стосується відвідування торговельних закладів, то в них служба порядку вимагає документи, що засвідчують дотримання правила 2G: вакцинувався чи одужав після захворювання на ковід. Про дотримання соціальної дистанції 1,5 — 2 м годі й казати. Що створює неабиякі незручності, та громадяни, хоч і не завжди терпляче, але виконують ці вимоги.

Наталія ПИСАНЬКА.
Берлін.

У Болгарії українці вшанували пам'ять жертв трагедії

У суботу в Софії українці, які живуть у Болгарії, українські дипломати, на чолі з послом нашої країни Віталієм Москаленком, студенти й випускники відділення української мови факультету слов'янської філології Софійського університету, представники болгарських громадських організацій ушанували пам'ять жертв Голодомору.

Вони зібралися в столичному кафедральному храмі Света Неделя (на знімку), де отець Кирил відправив панахиду за невинно загинувшими за канона-

ми православної церкви. Він назвав усіх українців і болгар, які жили в українських селах, котрих умисно знищив сталінський режим, небесними анге-

лами. І у своїй проповіді закликав людей до миру, відмови від будь-якого насильства.

Активістка суспільства «Мати Україна» Олена Шопо-

Свята попри все

Попри тривожні пандемічні новини, попри напругу, пов'язану з незрозумілими пересуваннями військ Росії та кризою на кордонах Білорусі, у світі не забувають про свята. У неділю з Ханукою вітали євреїв. А християни, які святкують Різдво за григоріанським календарем, 25 грудня, на знак початку Адвенту запалили першу свічку.

А ще по світу стартували різдвяні акції, ярмарки, а подекуди навіть запалили вогнями ялинки. Агентство Delfi повідомило, що з 27

листопада по 2 січня з Каунаса, Клайпеди і Шауляя до столиці Литви Вільнюса ходитиме особливий потяг — різдвяний. Журналіст, що проїхав цим потягом, поділився враженнями: «У вагоні стоїть прикрашена іграшками та гірляндами ялинка, на стелі та вікнах — святкові світильники... Коли входиш в такий вагон, здається, що ти потрапив у кіно. І ще одна особливість — святковий запах».

На офіційній сторінці королівської родини Великої Британії в Інста-

грамі можна побачити останні штрихи оздоблення 20-футової різдвяної ялинки, яку встановили в залі Святого Георгія у Віндзорському замку в рамках щорічної різдвяної експозиції Королівської колекції. Виставка триватиме до 3 січня наступного року. Відвідувачі зможуть побачити костюми, які носили королева (тоді ще принцеса) Єлизавета та принцеса Маргарет в період з 1941-го по 1944 роки, коли влаштовували різдвяні театральні постановки.

Фото зі сторінки в Інстаграмі theroyalfamily.

За даними ООН, цього року туристична галузь може втратити понад два трильйони доларів через пандемію

Фестиваль «Кінська сила Буковини» відбувся в неділю в селі Опришени на Глибоччині. Були представлені тварини конярів з 11 сіл Чернівецької області. Змагання проводилися в парних та одиночних видах вправ. Найважчим було перетягування колод на мінімальну дистанцію у 100 метрів. Переможців змагань нагородили грошовими призами, грамотами й подяками. Окрім того, кожному з учасників вручили по мішку ячменю, *довідався наш власкор Сергій Сулима*

Фото Миколи КОБИЛЮКА.

▶ ЗАПОРІЖЖЯ:

Щоб зробити місто кращим

Секретар Запорізької міськради, т. в. о. міського голови Запоріжжя Анатолій Куртєв презентував об'єкти «Великого будівництва», які заплановано реконструювати 2022 року. Серед них — дві школи, два дитсади, Палац культури та інфекційне відділення лікарні. Ці проекти було погоджено з ОДА.

«Ми й надалі розвиватимемо соціальну сферу. Тільки разом, об'єднавшись з обласною владою, зможемо це зробити», — підкреслив Анатолій Куртєв.

До переліку запланованих об'єктів потрапило й інфекційно-боксівне діаг-

ностичне відділення КНП «Міська дитяча лікарня № 5». Тут буде відремонтовано приміщення та покрівля, модернізовано інженерні мережі, частково замінено вікна та двері, електромережі... У планах — і благоустрій території з облаштуванням автостоянки.

«Від тих проектів, які ми сьогодні побачили, вже є користь — міська влада об'єдналася в одну команду та почала системно працювати, щоб зробити місто кращим», — зазначив голова Запорізької ОДА Олександр Старух.

Тарас ВАСИЛЕНКО.

▶ ЧЕРНІВЦІ:

Під час ремонту рух не обмежували

Будівельники завершили укладання нижнього шару асфальтобетону на кільці перед Хотинином. На ділянці протяжністю 6,9 км на дорозі Н-03 Житомир — Чернівці від кільця у селі Атаки до кільця на в'їзді у Хотин підрядник теж повністю облаштував нижній шар на об'їзному шляху.

Тим часом Служба автомобільних доріг у області повідомляє, що вкладання верхнього шару та низку інших

робіт розпочнуть навесні і завершать у 2022 році.

«Об'їзна Хотина забезпечує основний транспортний зв'язок між Чернівецькою та Хмельницькою областями. Тож під час виконання робіт рух ми не обмежували. Оскільки у водіїв фур не було б можливості заїхати або виїхати з Буковини», — інформують у відомстві.

Сергій СУЛИМА.

▶ МИКОЛАЇВ:

Причиною трагедії став вибух газу

27 листопада у Новій Одесі, що на Миколаївщині, у п'ятиповерховому житловому будинку стався вибух. Імовірна причина — загоряння побутового газу. Внаслідок трагедії зруйновано дві квартири на четвертому та дві квартири на п'ятому поверхах, загинуло три особи. Підрозділами ГУ ДСНС тіла вже вилучено з-під завалів. Ще в одного постраждалого зафіксовано перелом передпліччя, двоє перебували в шоківому стані, але від госпіталізації відмовилися...

Загалом з 30-квартирного будинку було евакуйовано 62 особи. З сусіднього — 20 мешканців. Наразі пошуково-рятувальні роботи на місці вибуху житлового будинку завершено. За фактом вибуху поліція відкрила кримінальне провадження, правоохоронці встановлюють усі обставини та причини події.

Жахлива трагедія сколихнула не лише Нову Одесу та Миколаївщину — всю

країну. Одразу після вибуху до міста прибули чиновники ОДА, посадовці різних рівнів, волонтери. Миколаївська обласна організація Товариства Червоного Хреста розгорнула штаб для надання допомоги постраждалим. Міська влада організувала харчування людей у наметах.

Заступник голови Миколаївської ОДА Ігор Кузмін, перебуваючи на місці події, повідомив, що відповідні служби виявляють тих мешканців, яких потрібно відселити. Чиновник обіцяє, що життєдіяльність під'їздів буде відновлено. Наразі безпеку правопорядку на цьому об'єкті здійснюють 150 співробітників Нацполіції та 20 нацгвардійців. Забезпечено чергування з боку ГУ ДСНС у Миколаївській області. А міськрада повідомила про організацію збору та доставки гуманітарної допомоги постраждалим від вибуху побутового газу.

Олена ІВАШКО.

▶ КРОПИВНИЦЬКИЙ:

Створили «Країну майстрів»

Виставку виробів народних умільців Кіровоградщини розгорнули в обласному Центрі народної творчості. Творчий звіт презентували члени обласного осередку Національної спілки майстрів народного мистецтва.

В експозиції — понад 100 виробів сорока майстрів декоративно-ужиткового та образотворчого мистецтва, які щороку презентують свої вироби на Всеукраїнській виставці-конкурсі «Кращий твір року» (на знімку).

Відвідувачі мають нагоду помилуватися яскравими рушниками майстрині Зінаїди Андреяшевської, роботами заслужених майстрів народної творчості України Валентини Мунтян-Тищенко та Олександри Пренко, майстра з килимарства Валентини Добровольської та інших майстрів народного мистецтва...

Виставка діятиме протягом місяця.

Анатолій САРЖЕВСЬКИЙ.

Фото автора.

▶ ПОЛТАВА:

Незручності компенсували теплом і затишком

У дитячий дошкільний заклад № 11 міста Кременчука повернулися вихованці та педагоги. Господарів цього гніздечка на початку листопада тимчасово переселили у два сусідні дитсади на час робіт з енергомодернізації будівлі. Це, звісно, створювало певні незручності. Та вони, як то кажуть, сповна компенсувалися наслідками ремонту.

Адже в дитсадку реалізували комплекс заходів з утеплення приміщення. Зокрема, тут замінили застарілі дерев'я-

ні вікна на сучасні енергозберігальні. Будівлю вдягли у своєрідну «шубу» та пофарбували в яскраві кольори зовні. Тож тепер вона стала теплою та комфортнішою передовсім для малечі, яка, звісно, задоволена таким оновленням (на знімку).

Не менш важливою стане й економія коштів міського бюджету на опалення цієї просторі споруди.

Василь НЕЇЖМАК.

Фото з сайту Кременчуцької міськради.

КАЛЕЙДОСКОП ВІСТЕЙ

До ювілею видали книжки

Суми. В облцентрі презентували два видання, присвячені 125-річчю місцевого машинобудівного об'єднання. Ще зовсім нещодавно воно було відоме на весь світ як СМНВО імені Фрунзе, а останніми роками знане як АТ «СМНВО-Інжиніринг».

Підприємство засновано тут акціонерами з Бельгії 28 листопада 1896 року: цього дня з'явився відповідний указ імператора Миколи II. Від тогочасних «Сумських машинобудівних майстерень» залишилась одна з будівель, котра використовується й донині: тут розташовано металообробний цех.

Книжку «Фрунзе: 125 років поступу вперед» написав відомий журналіст і краєзнавець Петро Нестеренко, другу, що вийшла під назвою «Суми. Заводських та робітничих вулиць імена», підготував авторський колектив. Загальний тираж двох книжок становить шість тисяч екземплярів. Тож ілюстрованих подарунків має вистачити всім працівникам об'єднання.

Володимир ЧЕРНОВ.

Престижні нагороди для юних артистів

Херсон. Цілий «золотий дощ» престижних нагород пролився на вихованців Херсонського центру дитячої та юнацької творчості. На міжнародному фестивалі Talents of planet у столиці Словаччини Братиславі юні артисти з вокально-інструментального ансамблю «Мелодія»

посіли перше місце. Але справжнім тріумфом став виступ хлопців та дівчат з Херсона на чемпіонаті світу зі спортивних бальних танців Dutch Open Championships Assen у Нідерландах. Члени клубу танцю «Латинос», який працює під егідою ЦДЮТ, здобули одразу три треті місця. При цьому всі вони є школярами, котрі лише нещодавно почали свою кар'єру у великому спорті. Тож нові вражаючі перемоги у херсонських танцюристів ще попереду.

Сергій ЯНОВСЬКИЙ.

▶ ЦИФРА

1 млрд 62 млн грн за один місяць скерувала до держбюджету Закарпатська митниця! Тож станом на 29 листопада орієнтовний індикативний показник зі збору митних платежів до головної скарбниці держави виконано на 131%. Загалом за січень-листопад митницею до держскарбниці переказано 8,8 млрд грн, торік — 7,3 млрд грн.

Василь НИТКА.

Ханука дарує надію

Луцьк. У місті тривають Дні єврейської культури. Присвячені вони одному з улюблених свят євреїв — Хануці.

Розпочалися врочистості в неділю, 28 листопада, в приміщенні Волинської релігійної громади прогресивного юдаїзму з Ханукальної служби і церемонії запалення першої свічки. Наступними днями буде запалено ще сім свічок. Програма свята передбачає відкриття кімнати-музею «Історія нашого дворика», відеопрезентацію з приготування ханукальних єврейських страв, театр тіней, екскурсію «Луцьк єврейський» тощо.

Завершиться святкування 6 грудня у Волинському академічному обласному українському муздрамтеатрі імені Т. Г. Шевченка переглядом вистави «Мільйон парашутиків» театру-студії «Коло Лесі».

Микола ЯКИМЕНКО.

Бойовий корабель переоснастять

Одеса. Судно ВМСУ «Балта», яке зазнало аварії під час шторму, наразі перебуває на ремонті. За основною спеціальністю — розмагнічування суден та кораблів — «Балта» не працювала останні 10 років і більше. Відповідне обладнання та кабелі давно не діє.

Після завершення ремонту бойовий корабель змінить тактичну спеціалізацію та виконуватиме завдання як мінний загороджувач. На судні розмістять безпілотні підводні апарати для пошуку та знешкодження вибухових пристроїв. Ці апарати мають дистанційно керуватися гідролокаторами бічного огляду та іншим необхідним обладнанням.

В'ячеслав ВОРОНКОВ.

Голодомор-геноцид

► **ДНІПРО:**
Найбільше від Голодомору 1932—1933 років постраждала Дніпропетровщина. За даними істориків, 70% зареєстрованих через штучний голод смертей в Україні припадає саме на цей регіон. Загалом загинули від чотирьох до десяти мільйонів українців. Люди вмирали що три секунди...

Покласти квіти до пам'ятника жертвам Голодомору і політичних репресій на 9-му кілометрі Запорізької траси зібралися представники обласної та міської влади, військові, небайдужі жителі Дніпра. Жертв трагічних подій 1921—1923, 1932—1933 і 1946—1947 років пом'янули хвилиною мовчання, ушанували квітами, символічними колосками та калиною. Запалили лампади. Представники різних конфесій відслужили панахиду.

Ушанували пам'ять загиблих і поклали квіти також до пам'ятного хреста в дніпровському парку ім. Писаржевського. Візуалізації тих подій сприяє і виставка із двадцяти світлин, яку до Дня пам'яті жертв голодоморів відкрили в холі ОДА. Тут розмістили історичні та сучасні зображення людей, документів, карт і меморіалів.

«Великий людський потенціал нашої країни був знищений. Виставка показує, як відбувалася меморіалізація Голодомору, як замовчувалася ця тема на рівні керівництва Радянського Союзу і як завдяки діаспорі, закордонним журналістам інформація про голод 1932—1933 років стала доступною», — розповіла директор Музею опору Голодомору Лілія Богачева.

Виставка знайомить із заявами керівництва СРСР про заперечення голоду, історією поступового визнання його геноцидом і навіть з унікальним щоденником очевидця, записи в якому його власник почав робити в 1928 році...

А юні гориляни зі скаутських організацій на Європейській площі влаштували акцію «Їжа на вулиці», під час якої показали страви, які готували українці в 1932—1933 роках. «Моєму дідусяві в часи Голодомору було років 6—7. Він небагато мені про це розповідав, казав, що їжі майже не було. Ми приготували суп з качанів кукурудзи, хлібці з гречки. Сьогодні це скоштуємо й будемо розповідати про ці страви», — розповів 12-літній скаут Тарас Никитчук.

Володимир РИБАЛЬЧЕНКО.

На знімку: ушанувати пам'ять зібралися біля Меморіалу жертвам Голодомору і політичних репресій.

Фото з відкритих джерел.

► **ІВАНО-ФРАНКІВСЬК:**

Сотні мешканців Івано-Франківська 27 листопада прийшли до Меморіального скверу, щоб віддати шану загиблим від голоду.

Цьогоріч виповнюється сто років від часу першого масового голоду в Україні 1921—1923 років. А далі був Голодомор 1932—1933 років, який скоїв мільйони українців. Так тодішня влада приборкувала народ.

«Якби українці об'єдналися, вступили спільно в бій та втримали незалежність у 1917—1921 роках, можливо, цих мільйонних жертв і не було б, — зазначив міський голова Руслан Марцінків. — Це урок і на сьогодні».

Західною Україною, яка стала частиною тодішнього Союзу з 1939 року, масовий голод прокотився в 1946—1947 роках. За свідченням дослідників, він був насамперед наслідком післявоєнної колективізації та покаранням за національно-визвольний рух.

«Дослідження трагедії Голодомору в області почалося у 1997 році, коли став відомим оригінал звіту від 1948 року під назвою «Список померлих голодною смертю в 1947 році», — розповідає Ярема Петрів, доцент кафедри державного управління та місцевого самоврядування Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу.

За клопотанням депутатів обласної ради під проводом тодішнього голови Степана Волковецького порушили кримінальну справу за фактом організації і проведення штучного голоду. Після 13 років розслідування 20 липня 2010-го обласна прокуратура винесла постанову про її закриття у зв'язку з... відсутністю події злочину.

«Маю надію, що діючий прокурор зацікавиться документами кримінальної справи та виявить бажання довести її до суду, адже злочини геноциду і злочини проти людства не мають терміну давності», — підсумовує Ярема Петрів.

Людмила СТРАЖНИК.

► **ЛУЦЬК:**

Символічно, що вшанування пам'яті жертв Голодомору у Луцьку цього року розпочалося з богослужіння на церковно-погості Хрестовоздвиженського храму біля монумента Християнському милосердю волинян.

У повоєнні роки десятки тисяч вихідців зі сходу і півдня України, Брянщини шукали порятунку від голоду на Волині. Місцеві селяни, самі ще голодні, босі, погано зодягнуті, приймали у своїх хатах і землянках східняків, ділилися хлібом, картоплею, крупами. Війна не обійшла місцевих стороною, окупація була найдовшою, а фронт у 1944-му стояв майже півроку, але їх на той час ominула така біда, як колективізація.

На жаль, уже немає серед нас заслуженого працівника культури України, засновника відомого Торчинського народного історичного музею Григорія Гуртового, автора ідеї створення цього монумента. У 1947 році Григорій Олександрович приїхав із Запорізької області на Волинь, щоб врятувати рідних від голодної смерті. Все життя він з теплою згадував тих людей, які наливали йому в кувалду теплого молока, садили за свій стіл.

Жалобну службу відправили священники Православної церкви України на чолі з митрополитом Луцьким і Волинським Михайлом. Присутні хвилиною мовчання вшанували пам'ять жертв голодоморів.

Микола ЯКИМЕНКО.

► **УЖГОРОД:**

Закарпатці не зазнали цієї страшної біди: у той період край входив до складу Першої Чехословацької Республіки. І тут, незважаючи на світову кризу, тривав підйом у всіх сферах суспільного життя. Але тоді в тутешню пресу час від часу проникали новини про горе українців...

Тож в Ужгороді біля пам'ятника Жертвам голодоморів на набережній Незалежності відбувся мітинг-реквієм. Сюди із колосками пшениці та лампадками прийшли керівники Закарпаття та Ужгорода, представники правоохоронних структур, депутати, священнослужителі, громадські, дипломати, молодь. Вони згадали мільйони співвітчизників, які загинули страшною смертю від голоду. Пам'ять безвинних жертв вшанували під час загальнонаціональної хвилини мовчання...

Траурні заходи відбулися у всіх райцентрах, містах і багатьох селах Закарпаття.

Василь НИТКА.

► **ПОЛТАВА:**

У селі Нехвороща однойменної громади відкрили пам'ятний знак землякам-жертвам Голодомору.

Під час урочистостей із цієї нагоди згадували про те, що перед лиховісними 1932—1933 роками в цьому великому населеному пункті, який свого часу був райцентром, налічувалося понад 9 тисяч мешканців. А після того масового людинобивства голодом кількість жителів зменшилася майже на 40%...

На захід зібралися керівники громади, старшокласники місцевої школи, небайдужі односельці. Право відкрити пам'ятний знак надали голові громади Віктору Дубовичу. Настоятель Свято-Миколаївської церкви протоієрей Олександр Василевський освятив хрест пам'яті та відслужив панахиду за невинно убієнних голодом земляків.

Василь НЕЇЖМАК.

► **СЕВЕРОДОНЕЦЬК:**

Про що розкаже ліс

Україно-словацький ліс висаджено поблизу Осколонівки, що в Северодонецькій громаді на Луганщині, за участю Надзвичайного і Повноважного Посла Словацької Республіки в Україні Марека Шафіна і голови обласної державної адміністрації Сергія Гайдаї.

«Сьогодні це ліс, а в майбутньому ми спільно реалізуємо ще низку інших проектів, — сказав Сергій Гайдай. — Наголошу, ця підтримка є постійною».

Марек Шафін висловив сподівання, що все заплановане у подальшому вдасться на Луганщині реалізувати.

Цього ж дня відбулося висаджування саду в Сиротині, після чого питання озеленення області було розглянуто на засіданні круглого столу в Северодонецьку, повідомляє прес-служба Луганської обласної державної адміністрації.

СПОРТ

Добре жеребкування — Шотландія

Футбол. Цюріх (Швейцарія). Відбулося жеребкування стикових матчів європейського відбірного циклу на чемпіонат світу-2022.

Десять збірних, котрі посіли другі місця у відбірних групах, та дві найкращі команди серед переможців груп Ліги націй 2020/2021 (Австрія та Чехія) дізналися своїх суперників.

Шлях А. Вельс/Австрія — Шотландія/Україна.

Шлях В. Росія/Польща — Швеція/Чехія.

Шлях С. Португалія/Туреччина — Італія/Північна Македонія.

Плей-оф складається з півфіналів (24 березня 2022 року) та фіналів (29 березня 2022 року) у форматі одномоментних зустрічей і передбачає три шляхи. Шість сіяних команд здобули право провести півфінал на своєму полі. Україна набрала мало очок у групі та проведе півфінал у гостях. Путівки на фінальний турнір отримають три найкращі серед 12 команд-учасниць стикових матчів. Фінальний раунд чемпіонату світу відбудеться в Катарі з 21 листопада до 18 грудня 2022 року.

Тренер збірної України Олександр Петраков прокоментував жеребкування плей-оф ЧС-2022.

«Хороше жеребкування для нас. Я молив Бога, щоб не потрапили Італія та Португалія. Хороші скандинавські команди, я хотів цих суперників... Британські? Так, британські. Цікаво буде зіграти.

Вивчатимемо, дивитимемося. Дві зустрічі на виїзді. Якби ми ще й удома зіграли, то взагалі була б фантастика», — сказав Петраков.

Дніпряни забили на десятій секунді

Чемпіонат УПЛ. 16-й тур.

26 листопада. «Маріуполь» — «Львів».

0:1. Маріуполь. Стадіон імені Володимира Бой-

ка. Без глядачів. **Рефері** — Олександр Дердо (Чорноморськ). **Гол:** Довгий, 61.

27 листопада. «Минай» — «Динамо».

0:2. Ужгород. «Авангард». 3 450 глядачів. **Рефері** — Олексій Деревинський (Хмельницький). **Голи:** Циганков, 12 (п), Шапаренко, 90+6.

«Чорноморець» — «Десна».

0:1. Одеса «Чорноморець». 1 374 глядачі. **Рефері** — Ігор Пасхал (Херсон). **Гол:** Тото-вицький, 28.

«Дніпро-1» — «Ворскла».

5:1. Дніпро. «Дніпро-Арена». 2 618 глядачів. **Рефері** — Євген Арановський (Київ). **Голи:** Гуцуляк, 1, 62, Довбик, 52, 54, Піхальонко 58 — Кравчук, 84. На 50-й хвилині Довбик («Дніпро-1») не реалізував пенальті (воротар).

28 листопада. «Інгулець» — «Шахтар».

0:1. Кропивницький. «Зірка». 2 744 глядачі. **Рефері** — Денис Шурман (Київська область). **Гол:** Тете, 32.

«Рух» — «Металіст 1925».

2:0. Львів. «Арена Львів». 850 глядачів. **Рефері** — Олександр Омельченко (Слов'янськ). **Голи:** Борчук, 45+1, Климчук, 70.

«Колос» — «Верес».

1:0. Ковалівка. «Колос». 1 273 глядачі. **Рефері** — Дмитро Панчиншин (Харків). **Гол:** Ільїн, 64.

	В	Н	П	М	О
1. «Динамо»	132	1	43	—	8 41
2. «Шахтар»	132	1	41	—	8 41
3. «Дніпро-1»	111	4	29	—	16 34
4. «Ворскла»	9	4	3	29	— 17 31
5. «Зоря»	9	2	4	34	— 18 29
6. «Десна»	7	3	6	18	— 22 24
7. «Олександрія»	6	5	4	15	— 13 23
8. «Верес»	6	4	6	14	— 16 22
9. «Металіст 1925»	6	1	9	16	— 26 19
10. «Колос»	5	3	8	11	— 22 18
11. «Рух»	4	4	7	15	— 20 16
12. «Львів»	4	4	8	12	— 23 16
13. «Чорноморець»	2	5	9	17	— 36 11
14. «Минай»	1	7	8	11	— 25 10
15. «Інгулець»	2	4	9	11	— 26 10
16. «Маріуполь»	2	1	13	18	— 38 7

Геннадій БРАНИЦЬКИЙ.

Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні

Цей Закон регулює відносини у сфері надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання (перебування) фізичних осіб в Україні, встановлює порядок надання таких послуг та порядок внесення, обробки, обміну відповідними відомостями в електронних реєстрах, базах даних для надання таких послуг.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ

Стаття 1. Сфера дії Закону

1. Дія цього Закону поширюється на громадян України, а також на іноземців та осіб без громадянства, які на законних підставах перебувають на території України, відповідно до їхніх прав та свобод, передбачених Конституцією України, законами чи міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

2. Дія цього Закону не поширюється на відносини, пов'язані з виникненням, переходом та припиненням права власності на житло та права користування житлом.

3. Декларування місця проживання, реєстрація місця проживання (перебування) особи не є підставою для набуття такою особою права володіння, користування чи розпорядження житлом (у тому числі не є підставою для вселення чи визнання за особою права на проживання та/або права користування житлом), про проживання в якій особа повідомила.

Стаття 2. Визначення термінів

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

1) адреса житла — місцезнаходження житла особи, що включає такі дані (за наявності): область, район, місто (село, селище), район у місті, вулиця (шоше/проспект/бульвар/алея/площа/майдан/провулок/узвіз/з'їзд/проїзд/лінія/просіка/тупик тощо), номер будівлі (будинку/корпусу/блоку/секції тощо), номер квартири (кімнати тощо);

2) витяг з реєстру територіальної громади — документ у паперовій або електронній формі, що підтверджує відомості про місце проживання (перебування) особи або інформацію про відсутність таких відомостей на дату та час формування витягу;

3) відомча інформаційна система центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері реєстрації фізичних осіб (далі — відомча інформаційна система) — єдина державна інформаційна система, що забезпечує збирання, накопичення, обробку, захист, облік та надання інформації про проведені реєстраційні дії та про фізичних осіб у зв'язку із здійсненням декларування та реєстрації місця їх проживання (перебування);

4) декларування місця проживання особи — повідомлення особою органу реєстрації адреси свого місця проживання шляхом надання декларації про місце проживання в електронній формі з використанням Єдиного державного веб-порталу електронних послуг з подальшим внесенням такої інформації до реєстру територіальної громади;

5) житло — житловий будинок, квартира, інше жите приміщення, в якому особа постійно або тимчасово проживає;

6) міжвідомча електронна взаємодія — обмін інформацією, що здійснюється між реєстрами територіальних громад, відомчою інформаційною системою, Єдиним державним демографічним реєстром, Єдиною інформаційною системою Міністерства внутрішніх справ України та іншими інформаційно-комунікаційними системами;

7) орган реєстрації — виконавчий орган сільської, селищної або міської ради, який на території територіальної громади, на яку поширюються повноваження відповідної ради, забезпечує формування та ведення реєстру територіальної громади, облік задекларованого місця проживання/зміну місця проживання особи;

8) особа — фізична особа;

9) паспортний документ особи — паспорт громадянина України, тимчасове посвідчення громадянина України, посвідка на постійне проживання, посвідка на тимчасове проживання, посвідчення біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, посвідчення особи, якій надано тимчасовий захист;

10) реєстр територіальної громади — інформаційно-комунікаційна система, призначена для обробки визначеної цим Законом інформації, що створюється, ведеться та адмініструється органом реєстрації у порядку, визначеному цим Законом;

11) реєстраційна дія — внесення органом реєстрації до реєстру територіальної громади відомостей про зареєстроване місце проживання (перебування), зняте з реєстрації місце проживання, задеклароване місце проживання/виключення з реєстру територіальної громади інформації про задеклароване місце проживання, скасування реєстрації місця проживання/зняття з реєстрації місця проживання (перебування)/задекларованого місця проживання/зміненого місця проживання (перебування) з подальшою передачею таких відомостей до відомчої інформаційної системи. Реєстраційна дія є завершеною після отримання органом реєстрації підтвердження про внесення відповідної інформації до відомчої інформаційної системи;

12) реєстрація місця проживання (перебування) особи — внесення за заявою про реєстрацію місця проживання (перебування), поданою особою в паперовій формі, до

реєстру територіальної громади інформації про місце проживання (перебування) особи.

2. Інші терміни вживаються в цьому Законі у значеннях, наведених у законах України «Про адміністративні послуги», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус», «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах», «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні», «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг» та інших законодавчих актах України.

Розділ II ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ДЕКЛУРУВАННЯ ТА РЕЄСТРАЦІЇ МІСЦЯ ПРОЖИВАННЯ (ПЕРЕБУВАННЯ) ОСОБИ

Стаття 3. Мета декларування та реєстрації місця проживання (перебування) особи

1. Декларування та реєстрація місця проживання (перебування) особи здійснюється з метою:

1) створення умов для реалізації прав особи, зокрема виборчих прав, права на участь у місцевому самоврядуванні, на отримання соціальних, публічних послуг, у випадках, передбачених законом;

2) ведення офіційного листування та здійснення інших комунікацій з особою;

3) використання знеособлених даних реєстрів територіальних громад для обґрунтованого розроблення органами державної влади та органами місцевого самоврядування програм економічного і соціального розвитку адміністративно-територіальних одиниць, визначення правомочності зборів жителів територіальної громади, для статистичних, наукових та інших потреб у визначених законом та актами Кабінету Міністрів України випадках.

Стаття 4. Відносини у сфері декларування та реєстрації місця проживання (перебування) на території України

1. Особа одночасно може мати лише одне задеклароване або одне зареєстроване місце проживання (перебування).

2. Порядок декларування місця проживання, реєстрації місця проживання (перебування), зміни місця проживання, зняття з реєстрації місця проживання, скасування декларування місця проживання, реєстрації місця проживання (перебування), форми декларацій (заяв), що подаються для декларування місця проживання, реєстрації місця проживання (перебування), зміни місця проживання, зняття із задекларованого та зареєстрованого місця проживання (перебування), а також порядок ведення реєстру територіальної громади, надання та передачі інформації з та до такого реєстру визначаються Кабінетом Міністрів України.

3. Відносини у сфері надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання (перебування) осіб не поширюються на:

1) облік громадян України, які проживають за межами України, що ведеться закордонними дипломатичними установами України у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку;

2) реєстрацію іноземців та осіб без громадянства, які перебувають на території України протягом дії візи або періоду, встановленого законом чи міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, або якщо строк їх перебування на території України продовжено у встановленому законом порядку.

Стаття 5. Загальні вимоги до декларування та реєстрації місця проживання (перебування) особи

1. Громадянин України, який проживає на території України, а також іноземець чи особа без громадянства, який на законних підставах постійно або тимчасово проживає на території України, зобов'язані протягом 30 календарних днів після прибуття до нового місця проживання (перебування) задекларувати або зареєструвати його. Іноземець чи особа без громадянства, які отримали довідку про звернення за захистом в Україні, можуть зареєструвати місце свого перебування в Україні.

2. Батьки або інші законні представники зобов'язані задекларувати або зареєструвати місце проживання (перебування) новонародженої дитини протягом трьох місяців з дня державної реєстрації її народження.

3. Задекларованим або зареєстрованим місцем проживання (перебування) дитини віком до 10 років є задеклароване або зареєстроване місце проживання (перебування) її батьків або інших законних представників чи одного з них, з яким проживає дитина, за згодою іншого з батьків або законних представників.

4. Задекларованим або зареєстрованим місцем проживання (перебування) дитини віком від 10 до 14 років є задеклароване або зареєстроване місце проживання (перебування) її батьків або інших законних представників чи одного з них, з яким проживає дитина, за згодою іншого з батьків або законних представників, якщо інше місце проживання не встановлено за згодою між дитиною та батьками (усиновлювачами, опікуном) або організацією, яка виконує стосовно дитини функції опікуна.

5. Іноземець, особа без громадянства зобов'язані задекларувати або зареєструвати своє місце проживання та місце про-

живання дітей віком до 14 років (у тому числі новонароджених дітей), батьками або іншими законними представниками яких вони є, протягом 30 календарних днів з дня отримання посвідки на постійне проживання, посвідки на тимчасове проживання, посвідчення біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, посвідчення особи, якій надано тимчасовий захист, або після зняття із задекларованого або зареєстрованого місця проживання.

6. Реєстрація місця проживання (перебування) особи здійснюється за заявою такої особи, поданою в паперовій формі до органу реєстрації або через центр надання адміністративних послуг, за адресою житла будь-якої форми власності.

7. Декларування місця проживання особи за декларацією про місце проживання, поданою такою особою в електронній формі засобами Єдиного державного веб-порталу електронних послуг (далі — електронна форма) здійснюється виключно:

1) у житлі приватної форми власності, за умови внесення відомостей про це житло до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно;

2) у гуртожитку, що не належить особі на праві власності, спільної власності (спільної часткової або спільної сумісної власності), за умови надання згоди уповноваженої особи з управління (утримання) гуртожитку, що належить до сфери управління підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності (далі — уповноважена особа житла).

8. Декларування місця проживання особи за декларацією такої особи, поданою в електронній формі, може здійснюватися в автоматичному режимі.

9. У разі якщо особа, місце проживання (перебування) якої було задекларовано або зареєстровано, задекларувала або зареєструвала своє нове місце проживання (перебування), внесення змін до реєстру територіальної громади за попереднім місцем проживання (перебування) здійснюється без подання заяви такою особою на підставі повідомлення органу реєстрації, в якому особа задекларувала або зареєструвала своє нове місце проживання (перебування).

10. Декларування або реєстрація місця проживання (перебування) у дачному або садовому будинку здійснюється після переведення такого будинку у жилий будинок у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 6. Адміністративний збір

1. За декларування місця проживання, реєстрацію місця проживання, зняття із задекларованого місця проживання, зареєстрованого місця проживання справляється адміністративний збір у розмірі:

1) 1,5 відсотка прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року, — за декларування/реєстрацію місця проживання у разі звернення особи протягом встановленого цим Законом строку;

2) 2,5 відсотка прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року, — за декларування місця проживання/реєстрацію місця проживання у разі звернення особи з порушенням встановленого цим Законом строку;

3) 1,5 відсотка прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року, — за зняття із задекларованого/зареєстрованого місця проживання/зміну місця проживання.

2. За декларування місця проживання/реєстрацію місця проживання одночасно із зняттям з попереднього місця проживання адміністративний збір справляється лише за одну адміністративну послугу (декларування місця проживання/реєстрація місця проживання).

3. Адміністративний збір не справляється у разі зняття із задекларованого/зареєстрованого місця проживання/зміни місця проживання:

1) за повідомленням територіального органу або підрозділу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері реєстрації фізичних осіб;

2) за повідомленням спеціалізованої соціальної установи, закладу для бездомних осіб, іншого надавача соціальних послуг з проживання;

3) на підставі судового рішення, яке набрало законної сили, про позбавлення права власності на житло або права користування житлом, про виселення, про визнання особи безвісно відсутньою або оголошення її померлою;

4) за повідомленням уповноваженої особи житла.

4. За реєстрацію місця проживання/зміну місця проживання дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, у закладі для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, дитячому будинку сімейного типу, прийомній сім'ї адміністративний збір не справляється.

Розділ III ДЕКЛУРУВАННЯ ТА РЕЄСТРАЦІЯ МІСЦЯ ПРОЖИВАННЯ ОСОБИ

Стаття 7. Декларування місця проживання особи

1. Повнолітня особа декларує місце свого проживання самостійно.

2. Дитина віком від 14 до 18 років самостійно декларує місце свого проживання

за місцем проживання її батьків або інших законних представників чи одного з них без надання згоди такими особами.

3. Дитина віком від 14 до 18 років самостійно декларує місце свого проживання за адресою іншого житла, ніж зареєстроване або задеклароване місце проживання її батьків або інших законних представників за згодою батьків або інших законних представників чи одного з них, крім випадку встановленого статтею 15 цього Закону.

4. Декларування місця проживання дитини віком до 14 років здійснюється одним із її батьків або інших законних представників за згодою батьків з батьків або законних представників дитини.

5. Згода іншого з батьків або законних представників дитини підтверджується електронним підписом, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису відповідно до Закону України «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг», або засвідчується електронним підписом, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису нотаріуса. У разі якщо місце проживання батьків або інших законних представників дитини зареєстровано/задекларовано за однією адресою, згода іншого з батьків або законних представників не надається.

6. За бажанням батьків чи одного з них відомості для декларування місця проживання новонародженої дитини можуть бути подані до органу державної реєстрації актів цивільного стану під час проведення державної реєстрації народження дитини. Органи державної реєстрації актів цивільного стану в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, направляють такі відомості до органів реєстрації для внесення інформації до реєстру територіальної громади.

Стаття 8. Порядок декларування місця проживання особи

1. Для декларування місця проживання особа подає в електронній формі:

1) декларацію про місце проживання (у довільній формі, придатній для сприйняття її змісту), в якій зазначаються такі відомості про особу:

а) прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності);

б) стать;

в) дата та місце народження;

г) відомості про громадянство;

г) адреса житла, в якому декларується місце проживання;

д) попереднє місце проживання (перебування) із зазначенням адреси житла (якщо попереднє місце проживання (перебування) особи було зареєстровано або задекларовано);

е) контактні дані: номер телефону, адреса електронної пошти, інші засоби зв'язку (за наявності);

е) реквізити паспортного документа особи, а для дитини віком до 14 років, крім іноземця та осіб без громадянства, — реквізити свідоцтва про народження або документа про реєстрацію народження, виданого компетентним органом іноземної держави і легалізованого у встановленому порядку, якщо інше не передбачено міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України;

ж) реквізити паспортного документа іноземця або особи без громадянства — для осіб, які декларують місце свого проживання на підставі посвідки на постійне проживання або посвідки на тимчасове проживання;

з) унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності);

и) реєстраційний номер облікової картки платників податків з Державного реєстру фізичних осіб — платників податків або повідомлення про відмову від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті);

і) окремий номер запису в Єдиному державному реєстрі призовників, військовозобов'язаних та резервістів (за наявності) або відомості, зазначені у військово-обліковому документі відповідно до переліку, встановленого Кабінетом Міністрів України;

і) прізвища, власні імена та по батькові (за наявності), контактні дані (номер телефону, адреса електронної пошти, інші засоби зв'язку (за наявності) батьків або інших законних представників чи одного з них, за адресою якого (яких) здійснюється декларування місця проживання дитини. Отримання та перевірка відповідних відомостей у Державному реєстрі актів цивільного стану громадян забезпечується засобами Єдиного державного веб-порталу електронних послуг;

й) прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності), контактні дані (номер телефону, адреса електронної пошти, інші засоби зв'язку (за наявності) та посада уповноваженої особи житла, яка надала згоду на декларування місця проживання особи у випадках, встановлених цим Законом;

к) дата декларування місця проживання;

2) відомості про сплату адміністративного збору.

2. У разі якщо особа не є власником (співвласником) житла, за адресою якого декларується місце її проживання та відо-

мості про яке внесені до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, у декларації про місце проживання додатково до інформації, передбаченої частиною першою цієї статті, зазначаються відомості про власника (співвласників) житла окремо стосовно кожного власника (співвласника) житла, а саме:

1) прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності);

2) дата народження;

3) реквізити паспортного документа особи та/або паспортного документа іноземця або особи без громадянства;

4) реєстраційний номер облікової картки платників податків з Державного реєстру фізичних осіб — платників податків або повідомлення про відмову від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті);

5) відомості про документи, що підтверджують право власності на об'єкт нерухомого майна;

6) контактні дані: номер телефону, адреса електронної пошти, інші засоби зв'язку (за наявності).

3. Відомості, передбачені пунктом 1 частини першої цієї статті, можуть бути отримані засобами Єдиного державного веб-порталу електронних послуг з інформаційно-комунікаційних систем органів державної влади, органів місцевого самоврядування відповідно до законодавства України.

4. Отримання відомостей, що підтверджують право власності на об'єкт нерухомого майна та актуальну адресу житла станом на день подання запиту, отбачення речових прав на об'єкт нерухомого майна з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно забезпечується засобами Єдиного державного веб-порталу електронних послуг.

5. У разі якщо особа не є власником (співвласником) житла, за адресою якого декларується місце її проживання, декларування місця проживання особи здійснюється за згодою власника (співвласників) житла, уповноваженої особи житла, яка надається в електронній формі засобами Єдиного державного веб-порталу електронних послуг та зазначається в декларації про місце проживання під час її формування. Відомості, передбачені частиною другою цієї статті, згода власника (співвласників) житла не вимагаються у разі декларування місця проживання дітей за адресою задекларованого/зареєстрованого місця проживання їхніх батьків або інших законних представників чи одного з них.

6. Сплата адміністративного збору здійснюється за допомогою засобів Єдиного державного веб-порталу електронних послуг під час формування декларації про місце проживання перед її поданням. При цьому документ, що підтверджує сплату адміністративного збору, до декларації не додається.

7. Декларування місця проживання в електронній формі здійснюється лише у житлі, відомості про яке внесені до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

8. Декларація про місце проживання в електронній формі може бути подана за ініціативою власника житла (уповноваженої особи житла), за умови надання в електронній формі засобами Єдиного державного веб-порталу електронних послуг згоди особи, місце проживання якої декларується в цьому житлі.

9. Забороняється вимагати для декларування місця проживання подання особою відомостей та/або документів, не передбачених цим Законом.

Стаття 9. Порядок реєстрації місця проживання (перебування) особи

1. У разі реєстрації місця проживання (перебування) особи під час особистого відвідування органу реєстрації (у тому числі через центр надання адміністративних послуг) подається заява про реєстрацію місця проживання (перебування) за формою, затвердженою Кабінетом Міністрів України. Реєстрація місця проживання (перебування) особи, зміна її місця проживання (перебування) може бути здійснена за зверненням її законного представника або представника, що діє на підставі довіреності, посвідченої у встановленому законом порядку (далі — представник).

2. До заяви про реєстрацію місця проживання (перебування) особи додаються:

1) паспортний документ особи або довідка про звернення за захистом в Україні, або документ, що посвідчує особу без громадянства, з особистими даними;

2) свідоцтво про народження — для дітей віком до 14 років;

3) документи, що підтверджують право на проживання (перебування) в житлі, адреса якого реєструється для проживання (перебування) (відомості про житло (документи), що підтверджують право власності на житло, рішення суду, яке набрало законної сили, про надання особі права на вселення до житла, визнання за особою права користування житлом, жилим приміщенням, договір найму (піднайму, оренди) або інші документи, визначені Кабінетом Міністрів України);

4) документи, що посвідчують особу законного представника (представника);

5) документи, що підтверджують повноваження особи як законного представника (представника), крім випадків, якщо законними представниками дитини є її батьки чи один із батьків;

6) документ, що підтверджує сплату адміністративного збору;

7) військово-обліковий документ (для громадян України, які підлягають взяттю на військовий облік або перебувають на військовому обліку).

3. У разі відсутності документів, перед-

бачених пунктом 3 частини другої цієї статті, реєстрація місця проживання особи здійснюється за згодою власника (співвласників) житла, уповноваженої особи житла.

4. Під час особистого відвідування особою органу реєстрації заява про реєстрацію місця проживання (перебування) формується посадовою особою органу реєстрації з використанням відповідних програмно-технічних засобів та відтворюється у паперовій формі.

5. Військово-обліковий документ подається у випадках та порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України.

6. Якщо у свідоцтві про народження дитини віком до 14 років зазначено, що батьки або один із батьків дитини є іноземцем чи особою без громадянства, для реєстрації місця проживання такої дитини вперше, крім документів, передбачених частиною другою цієї статті, додатково подається довідка про реєстрацію особи громадянином України. Іноземці, особи без громадянства, які для реєстрації місця проживання подали посвідку на постійне проживання або посвідку на тимчасове проживання, додатково подають паспортний документ іноземця або документ, що посвідчує особу без громадянства, або рішення про визнання особою без громадянства, видане центральним органом виконавчої влади, що реалізує політику у сфері реєстрації фізичних осіб, та засвідчений у встановленому законодавством порядку переклад на українську мову сторінки паспортного документа іноземця або документа, що посвідчує особу без громадянства, з особистими даними.

7. Забороняється вимагати для реєстрації місця проживання (перебування) подання особою відомостей та/або документів, не передбачених цим Законом.

Стаття 10. Внесення інформації про задеклароване (зареєстроване) місце проживання (перебування) особи до реєстру територіальної громади

1. Внесення інформації про задеклароване або зареєстроване місце проживання (перебування) особи до реєстру територіальної громади здійснюється в день подання особою відповідних документів (у тому числі в електронній формі), а в разі подання документів через центр надання адміністративних послуг або отримання органом реєстрації інформації в електронній формі у неробочий час — наступного робочого дня.

2. Про внесення інформації про задеклароване або зареєстроване місце проживання (перебування) особи до реєстру територіальної громади орган реєстрації у день внесення відповідної інформації повідомляє особу поштою, засобами телефонного або електронного зв'язку, у тому числі засобами Єдиного державного веб-порталу електронних послуг.

3. Внесення інформації про задеклароване або зареєстроване місце проживання (перебування) особи до реєстру територіальної громади здійснюється органом реєстрації з одночасним повідомленням органу реєстрації за попереднім місцем проживання (перебування) (за наявності) про зміну особою місця проживання (перебування).

4. Орган реєстрації в день отримання від іншого органу реєстрації, в якому особа декларує (реєструє) місце проживання (перебування), повідомлення про зняття з задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування) вносить відповідні зміни до реєстру територіальної громади.

Стаття 11. Отримання згоди власника (співвласників) житла на декларування або реєстрацію особою свого місця проживання (перебування) за адресою цього житла

1. Особа, яка декларує або реєструє своє місце проживання (перебування) у житлі, яке не є власністю (співвласністю) такої особи, та за відсутності документів, що підтверджують право на проживання в цьому житлі, під час подання заяви про реєстрацію місця проживання (перебування) або декларації про місце проживання надає згоду власника (співвласників) житла чи уповноваженої особи житла на декларування або реєстрацію особою свого місця проживання (перебування) за адресою цього житла у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. У разі декларування або реєстрації місця проживання особою, яка є власником (співвласником) цього житла, згода інших співвласників або інших осіб, місце проживання яких зареєстровано / задекларовано в цьому житлі, не вимагається.

2. У разі декларування місця проживання особи згода власника (співвласників) житла, уповноваженої особи житла надається в порядку, передбаченому частиною п'ятою статті 8 цього Закону.

Стаття 12. Відмова у декларуванні або реєстрації місця проживання (перебування) особи

1. Орган реєстрації відмовляє у внесенні до реєстру територіальної громади інформації про задеклароване або зареєстроване місце проживання (перебування) особи у разі, якщо:

1) у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно містяться відомості про отбачення щодо житла, яке особа декларує або реєструє як місце проживання (перебування);

2) відомості Державного реєстру речових прав на нерухоме майно не відповідають відомостям у поданих особою документах або даних;

3) особа подала документи або відомості, передбачені цим Законом, не в повному обсязі;

4) у поданих особою документах або відомостях містяться недостовірні відомості або подані документи є недійсними, або строк дії паспортного документа іноземця чи особи без громадянства, які на законних підставах проживають на території України, закінчився;

5) за декларуванням або реєстрацією

місця проживання (перебування) особи звернулася дитина віком до 14 років або особа, не уповноважена на подання документів;

6) житлу, в якому особа декларує або реєструє своє місце проживання (перебування), не присвоєно адреса у встановленому порядку;

7) за адресою житла, в якому особа декларує або реєструє своє місце проживання (перебування), наявний об'єкт нерухомого майна, який не належить до житла;

8) відомості реєстру територіальної громади щодо задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування) батьків або інших законних представників дитини віком до 14 років не відповідають відомостям, наведеним у заяві (декларації), поданій стосовно цієї дитини;

9) дані реєстру територіальної громади щодо задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування) батьків або інших законних представників дитини віком від 14 до 18 років не відповідають відомостям, наведеним у заяві (декларації), поданій цією дитиною.

Стаття 13. Особливості реєстрації місця проживання (перебування) бездомних та інших осіб, які не мають постійного місця проживання (перебування)

1. Бездомні та інші особи, які не мають постійного місця проживання (перебування), реєструють своє місце проживання (перебування) за адресою закладу для бездомних осіб, іншого надавача соціальних послуг з проживанням, створеного відповідно до Закону України «Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей».

2. Подання заяви про реєстрацію місця проживання (перебування), зняття із зареєстрованого місця проживання (перебування) таких осіб у порядку і строки, встановлені цим Законом, покладається на відповідну уповноважену особу спеціалізованої соціальної установи, закладу для бездомних осіб, іншого надавача соціальних послуг з проживанням, в яких зазначені особам надаються соціальні послуги відповідно до Закону України «Про соціальні послуги».

3. Про внесення інформації про зареєстроване місце проживання (перебування) особи до реєстру територіальної громади за поданою заявою орган реєстрації у день внесення відповідної інформації повідомляє уповноважену особу, визначену частиною другою цієї статті, засобами телефонного, електронного зв'язку або поштою.

Стаття 14. Особливості реєстрації місця проживання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування

1. У разі влаштування дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, до закладу для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, дитячого будинку сімейного типу, прийомної сім'ї місце проживання такої дитини реєструється за адресою такого закладу, дитячого будинку сімейного типу, житла проживання прийомної сім'ї.

2. Подання заяви про реєстрацію місця проживання/зміну місця проживання дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, у порядку і строки, встановлені цим Законом, покладається на органи опіки та піклування за місцем проживання такої дитини.

3. Про внесення до реєстру територіальної громади інформації про реєстрацію місця проживання дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування, за поданою заявою орган реєстрації у день внесення відповідної інформації повідомляє орган опіки та піклування засобами телефонного, електронного зв'язку або поштою.

Стаття 15. Особливості декларування та реєстрації місця проживання особи, яка є здобувачем освіти

1. Особа, яка є здобувачем освіти і проживає в гуртожитку, що належить до сфери управління закладу освіти, декларує своє місце проживання в такому гуртожитку у порядку, визначеному статтею 8 цього Закону.

2. Особа, яка є здобувачем освіти і проживає в гуртожитку, що належить до сфери управління закладу освіти, реєструє своє місце проживання в такому гуртожитку у порядку, визначеному статтею 9 цього Закону.

3. Під час подання декларації про місце проживання в гуртожитку закладу освіти згода уповноваженої особи житла засвідчується її електронним підписом, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису відповідно до Закону України «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг».

4. Під час декларування або реєстрації особою, яка є здобувачем освіти, місця проживання в гуртожитку, що належить до сфери управління закладу освіти, згода батьків або інших законних представників дитини віком від 14 до 18 років не вимагається.

Стаття 16. Особливості внесення інформації про зняття із задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування) особи до реєстру територіальної громади

1. За заявою особи орган реєстрації вносить до реєстру територіальної громади інформацію про зняття такої особи із задекларованого/зареєстрованого місця проживання у зв'язку з виїздом на постійне місце проживання за кордон або залишенням на постійне місце проживання за кордоном у порядку, встановленому актами Кабінету Міністрів України.

2. За заявою іноземця, особи без громадянства орган реєстрації вносить до реєстру територіальної громади інформацію про зняття особи із зареєстрованого місця проживання (перебування) у зв'язку з припиненням підстав перебування на території України. До заяви додається паспортний документ особи або довідка про звернення

за захистом в Україні, у тому числі строк дії яких закінчився.

Стаття 17. Скасування відомостей про задеклароване або зареєстроване місце проживання (перебування) особи

1. Відомості про задеклароване або зареєстроване місце проживання (перебування) особи скасовуються органом реєстрації у разі проведення реєстраційних дій з порушенням вимог, встановлених законом.

2. У разі виявлення центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері реєстрації фізичних осіб, порушення органом реєстрації під час здійснення відповідної реєстраційної дії вимог закону до такого органу реєстрації надсилається повідомлення про необхідність проведення перевірки щодо здійснення такої реєстраційної дії. У разі підтвердження порушення відомості про задеклароване або зареєстроване місце проживання (перебування) особи скасовуються.

3. У разі визнання центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері реєстрації фізичних осіб, паспортного документа особи недійсним з підстав оформлення цього документа з порушенням вимог законодавства, анулювання актового запису цивільного стану центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері державної реєстрації актів цивільного стану, до органу реєстрації надсилається відповідне повідомлення про необхідність скасування відомостей про зареєстроване або задеклароване місце проживання (перебування) особи, якщо реєстрація або декларування були здійснені на підставі такого документа.

4. Одночасно із скасуванням відомостей про задеклароване або зареєстроване місце проживання (перебування) осіб, які на день декларування або реєстрації місця проживання (перебування) були батьками або іншими законними представниками дітей, також скасовуються відомості про задеклароване або зареєстроване місце проживання (перебування) таких дітей, у тому числі якщо на день скасування таких відомостей особа досягла повноліття, якщо декларування або реєстрація були здійснені на підставі паспортного документа особи, зазначеного в частині третій цієї статті.

5. Орган реєстрації, який скасував відомості про задеклароване або зареєстроване місце проживання (перебування) особи, у день прийняття такого рішення повідомляє про це особу поштою, засобами телефонного або електронного зв'язку, у тому числі засобами Єдиного державного веб-порталу електронних послуг.

Стаття 18. Зняття особи із задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування)

1. Зняття особи із задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування) у разі звернення до органу реєстрації або через центр надання адміністративних послуг за місцем задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування) здійснюється:

1) за заявою про зняття особи із задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування), поданою у паперовій формі такою особою, її законним представником або представником;

2) за заявою власника житла приватної форми власності, поданою у паперовій формі, стосовно повнолітньої особи, місце проживання (перебування) якої зареєстровано або задекларовано в житлі, що належить власнику на підставі права власності. У разі подання власником житла заяви про зняття із задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування) батьків або інших законних представників дитини чи одного з них така дитина підлягає зняттю із задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування) разом із її батьками або іншими законними представниками чи одним із них.

2. Зняття із задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування) дитини не здійснюється за заявою власника житла, якщо власником такого житла є один із батьків або інших законних представників дитини.

3. Зняття із задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування) особи за заявою співвласника житла в порядку, передбаченому пунктом 2 частини першої цієї статті, здійснюється за згодою іншого співвласника житла, яка надається особисто або через представника.

4. Разом із заявою про зняття особи із задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування), що подається у паперовій формі, така особа подає паспортний документ особи, а також у випадках та порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України, — військово-обліковий документ (для громадян України, які підлягають взяттю на військовий облік або перебувають на військовому обліку). Стосовно дитини віком до 14 років подається також свідоцтво про народження.

5. У разі подання заяви про зняття особи із задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування) у паперовій формі представником такої особи додатково подаються:

1) документ, що посвідчує особу представника;

2) документ, що підтверджує повноваження особи як представника (законного представника).

6. Подання заяви про зняття із задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування) дитини віком до 14 років або особи, визнаної судом обмежено дієздатною або недієздатною, здійснюється одним із батьків або інших законних представників такої особи за згодою іншого з батьків чи законних представників.

7. Зняття із задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування) дитини віком від 14 до 18 років здійснюється за згодою її батьків або інших за-

конних представників чи одного з них, крім випадку, передбаченого статтею 15 цього Закону.

8. Заява, передбачена пунктом 1 частини першої цієї статті, може подаватися в електронній формі засобами Єдиного державного веб-порталу електронних послуг у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. До заяви, що подається в електронній формі, документи не додаються.

9. Іноземець, особа без громадянства подає до органу реєстрації заяву про зняття особи із задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування) у зв'язку з припиненням підстав перебування на території України. До заяви додається паспортний документ особи або довідка про звернення за захистом в Україні, у тому числі строк дії яких закінчився.

10. Зняття з реєстрації місця проживання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб, стосовно яких встановлено опіку та піклування, здійснюється за погодженням з органами опіки та піклування.

11. У разі усиновлення дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, якщо при цьому змінюється прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) дитини, зняття з реєстрації місця проживання таких дітей здійснюється за заявою органу опіки та піклування за попереднім прізвищем, власним ім'ям, по батькові (за наявності) дитини.

12. Зняття із задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування) співвласника житла за заявою іншого співвласника цього житла не здійснюється.

13. Орган реєстрації приймає рішення про відмову у знятті із задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування) особи, якщо:

1) особа подала не в повному обсязі передбачені цим Законом документи (відомості) або документ, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, є недійсним;

2) відомості реєстру територіальної громади не відповідають відомостям у поданих особою документах або відомостях;

3) за зняттям із задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування) звернулася дитина віком до 14 років або особа, не уповноважена на подання документів.

Стаття 19. Скасування рішення про зняття особи із задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування)

1. Скасування рішення про зняття особи із задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування) здійснюється відповідно до вимог, встановлених для скасування відомостей про задеклароване або зареєстроване місце проживання (перебування) особи статтею 17 цього Закону та в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Розділ IV РЕЄСТР ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Стаття 20. Реєстр територіальної громади

1. Реєстр територіальної громади створюється та ведеться з метою:

1) обробки, використання визначеної цим Законом інформації для обліку осіб, які проживають на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

2) надання адміністративних послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання (перебування) осіб;

3) здійснення у порядку міжвідомчої електронної взаємодії внесення інформації про зареєстроване місце проживання (перебування) особи, а також обміну інформацією між реєстрами територіальних громад, Єдиним державним демографічним реєстром та іншими інформаційно-комунікаційними системами;

4) забезпечення органів державної влади та органів місцевого самоврядування знеособленою інформацією з реєстрів територіальних громад, пов'язаною з місцем проживання (перебування) особи, для здійснення ними своїх повноважень.

2. Реєстр територіальної громади ведеться органом реєстрації.

3. Реєстри територіальних громад, що створюються та ведуться засобами інформаційно-комунікаційних систем органів реєстрації, є власністю таких територіальних громад, що забезпечують їх ведення.

4. Реєстри територіальних громад, що створюються та ведуться з використанням програмних засобів відомчої інформаційної системи із забезпеченням доступу через офіційний веб-сайт центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері реєстрації фізичних осіб, є власністю держави Україна.

5. Передача реєстру територіальної громади у приватну власність забороняється.

Стаття 21. Засади функціонування реєстрів територіальних громад

1. Функціонування реєстру територіальної громади забезпечується засобами інформаційно-комунікаційної системи органу реєстрації або програмними засобами відомчої інформаційної системи із забезпеченням доступу через офіційний веб-сайт центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері реєстрації фізичних осіб.

2. Результатом підтвердження відповідності інформаційно-комунікаційної системи органу реєстрації є отримання документа державного зразка, що підтверджує відповідність програмного забезпечення законодавству у сфері захисту інформації.

3. Інформаційно-комунікаційна система органу реєстрації створюється, ведеться та адмініструється з використанням технічних і програмних засобів, які придбаваються та розробляються спеціально для забезпечення функціонування реєстру територіальної громади.

4. Розпорядником інформаційно-комунікаційної системи органу реєстрації та реєстру територіальної громади є орган ре-

єстрації, який забезпечує їх функціонування та призначає адміністратора.

5. Функціонування реєстру територіальної громади з використанням інформаційно-комунікаційної системи органу реєстрації здійснюється із встановленням міжвідомчої електронної взаємодії зазначеної системи з відомчою інформаційною системою, у тому числі засобами Єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України та іншими інформаційно-комунікаційними системами. Порядок електронної взаємодії між зазначеними інформаційно-комунікаційними системами затверджується Кабінетом Міністрів України.

6. Адміністратором відомчої інформаційної системи є адміністратор Єдиного державного демографічного реєстру.

7. Порядок створення, ведення та адміністрування реєстрів територіальних громад, що створюються та ведуться програмними засобами відомчої інформаційної системи, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

8. Органи реєстрації, які ведуть реєстри територіальних громад програмними засобами відомчої інформаційної системи, мають право безоплатного, безперервного та безперешкодного доступу до таких реєстрів.

9. Відомості реєстру територіальної громади є відомостями постійного зберігання і не підлягають знищенню у зв'язку із скасуванням зареєстрованого або задекларованого місця проживання (перебування) особи.

10. Обробка, використання і захист інформації у реєстрі територіальної громади здійснюються з дотриманням вимог Конституції України, законів України «Про захист персональних даних», «Про інформацію», «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» та інших нормативно-правових актів у сфері захисту інформації.

Стаття 22. Вимоги до інформаційно-комунікаційної системи органу реєстрації

1. Інформаційно-комунікаційна система органу реєстрації повинна забезпечувати:

1) безперервне обслуговування автоматизованих сервісів територіальної громади в інтерактивному режимі реального часу;

2) розмежування прав доступу та надання контрольованого доступу користувачам системи;

3) уніфікацію форматів обробки даних та реалізацію принципу інтероперабельності інформаційних ресурсів;

4) захист інформації під час її приймання, передачі, обробки та зберігання, а також запобігання можливості блокування доступу до програмно-апаратних ресурсів системи;

5) міжвідомчу електронну взаємодію з Єдиною інформаційною системою Міністерства внутрішніх справ України, відомчою інформаційною системою, Єдиним державним демографічним реєстром та іншими інформаційно-комунікаційними системами органів державної влади та органів місцевого самоврядування для здійснення обміну інформацією;

6) взаємодію з національним електронним реєстром адрес, включаючи своєчасне оновлення відомостей про зміни у базі адрес житла відповідної територіальної громади;

7) резервне копіювання відомостей реєстру територіальної громади;

8) можливість сплати адміністративного збору за надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання через відповідну інформаційно-комунікаційну систему.

2. Обмін інформацією між реєстрами територіальних громад та іншими інформаційно-комунікаційними системами здійснюється шляхом електронної інформаційної взаємодії відповідно до порядку організації електронної інформаційної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

Стаття 23. Відомості реєстру територіальної громади

1. До реєстру територіальної громади вносяться такі відомості про особу, місце проживання (перебування) якої задекларовано/зареєстровано:

1) прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності);

2) дата та місце народження;

3) стать;

4) адреса задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування);

5) контактні дані: номер телефону, адреса електронної пошти, інші засоби зв'язку (за наявності);

6) відомості про громадянство;

7) унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності);

8) реєстраційний номер облікової картки платників податків з Державного реєстру фізичних осіб — платників податків або повідомлення про відмову від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті);

9) реквізити паспортного документа особи, довідки про звернення за захистом в Україні, а для дитини віком до 14 років — реквізити свідоцтва про народження або документа про реєстрацію народження, виданого компетентним органом іноземної держави і легалізованого у встановленому порядку, якщо інше не передбачено міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України;

10) реквізити паспортного документа іноземця або документа, що посвідчує особу без громадянства, чи рішення про визнання особою без громадянства, видане центральним органом виконавчої влади, що

реалізує державну політику у сфері реєстрації фізичних осіб (для осіб, які реєструють або декларують місце свого проживання на підставі посвідки на постійне проживання або посвідки на тимчасове проживання);

11) реквізити свідоцтва про смерть особи або документа про реєстрацію смерті, виданого компетентним органом іноземної держави і легалізованого у встановленому порядку, якщо інше не передбачено міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України;

12) дата декларування/реєстрації місця проживання (перебування) особи;

13) реквізити документа, на підставі якого здійснювалося декларування або реєстрація місця проживання (перебування) особи, зняття особи з реєстрації місця проживання (перебування), скасування реєстраційної дії. Зазначена інформація не вноситься у разі декларування або реєстрації місця проживання (перебування) особи на підставі заяви особи, яка є власником (співвласником) житла, або якщо декларування або реєстрація місця проживання (перебування) особи здійснюється за згодою власника (співвласників) житла чи уповноваженої особи житла;

14) попереднє місце проживання із зазначенням адреси житла (якщо попереднє місце проживання (перебування) особи було зареєстровано або задекларовано);

15) дата зняття особи із задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування);

16) дата зміни задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування) особи;

17) дата скасування відомостей про задеклароване або зареєстроване місце проживання (перебування) особи;

18) прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) законного представника (представників), представника особи та відомості про документи, що підтверджують повноваження особи як законного представника (представника), крім випадків, якщо законними представниками дитини є її батьки чи один із батьків;

19) контактні дані законного представника (законних представників), представника: номер телефону, адреса електронної пошти, інші засоби зв'язку (за наявності);

20) інформація про уповноважену особу житла (прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) та посада), яка надала згоду на декларування або реєстрацію місця проживання (перебування) особи у випадках, встановлених цим Законом;

21) прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) та посада особи органу реєстрації, яка надала публічну (електронну публічну) послугу щодо декларування та реєстрації місця проживання (перебування);

22) відомості про військовий облік (окремий номер запису в Єдиному державному реєстрі призовників, військовозобов'язаних та резервістів (за наявності) або відомості, зазначені у військово-обліковому документі відповідно до переліку, встановленого Кабінетом Міністрів України.

Стаття 24. Особливості зміни інформації, внесеної до реєстру територіальної громади

1. Орган реєстрації вносить зміни до реєстру територіальної громади на підставі:

1) повідомлення територіального органу або підрозділу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері реєстрації фізичних осіб, про смерть особи із зазначенням відповідних реквізитів паспортного документа померлої особи, що надійшов з органу державної реєстрації актів цивільного стану, або документа про смерть, виданого компетентним органом іноземної держави, легалізованого у встановленому порядку;

2) заяви власника (співвласників) житла, інших осіб про смерть особи;

3) припинення особою громадянства України або скасування рішення про набуття громадянства України;

4) припинення підстав для перебування на території України іноземців та осіб без громадянства;

5) повідомлення відповідного закладу для бездомних осіб, іншого надавача соціальних послуг з проживанням про втрату підстав для отримання особою соціальних послуг, що надаються відповідно до Закону України «Про соціальні послуги»;

6) судового рішення, яке набрало законної сили, про позбавлення права власності на житло або права користування житлом, про виселення, визнання особи безвісно відсутньою або оголошення її померлою;

7) припинення підстав на право користування житлом (закінчення строку дії договору оренди, найму, піднайму житла, закінчення/припинення навчання в закладі освіти), відчуження житла та інших визначених законодавством документів;

8) заяви власника (співвласників) житла, уповноваженої особи житла, у разі якщо місце проживання (перебування) особи було задекларовано або зареєстровано, крім випадків реєстрації місця проживання у житлі, що підлягає приватизації;

9) повідомлення уповноваженої особи житла закладу освіти про втрату підстав для проживання особи в гуртожитку, що належить до сфери управління цього закладу освіти;

10) відомостей про державну реєстрацію смерті з Державного реєстру актів цивільного стану громадян.

2. У разі якщо місце проживання (перебування) особи було задекларовано або зареєстровано на підставі договору оренди, виключення з реєстру територіальної громади інформації про задеклароване або зареєстроване місце проживання (перебування) особи за заявою власника (співвласників) житла, уповноваженої особи житла здійснюється лише після закінчення строку дії договору оренди або його дос-

тровокого розірвання чи визнання його нікчемним.

3. Положення пункту 8 частини першої цієї статті не поширюється на виключення з реєстру територіальної громади інформації про задеклароване або зареєстроване місце проживання (перебування) дітей, місце проживання (перебування) яких задекларовано або зареєстровано за адресою місця проживання (перебування) батьків або інших законних представників чи одного з них, крім декларування або реєстрації місця проживання (перебування) на підставі договору оренди, а також інформації про задеклароване або зареєстроване місце проживання (перебування) співвласника (співвласників) житла.

4. У разі виявлення особою помилкових даних у відомостях щодо місця її проживання (перебування), внесених стосовно неї до реєстру територіальної громади з подальшим внесенням відповідної інформації до Єдиного державного демографічного реєстру, така особа звертається до органу реєстрації, який зобов'язаний на підставі поданих особою або її представником достовірних відомостей у день звернення особи внести відповідні зміни до реєстру територіальної громади у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку.

5. Про факт внесення відповідної інформації до реєстру територіальної громади про місце проживання (перебування) особи за заявою (декларацією) орган реєстрації у день внесення інформації повідомляє заявника поштою, засобами телефонного, електронного зв'язку, у тому числі засобами Єдиного державного веб-порталу електронних послуг.

6. У разі прийняття рішення про зміну нумерації будинків, перейменування географічних об'єктів, населених пунктів, адміністративно-територіальних одиниць, зміни в адміністративно-територіальному устрої у порядку, встановленому законом, вносяться зміни до реєстру територіальної громади із збереженням попередніх даних про дату реєстрації або декларування місця проживання (перебування) з подальшим внесенням такої інформації до відомчої інформаційної системи та з подальшим внесенням до Єдиного державного демографічного реєстру. Порядок внесення такої інформації до Єдиного державного демографічного реєстру встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 25. Доступ до реєстру територіальної громади, інформації про місце проживання (перебування) особи та передача інформації з реєстру територіальної громади

1. Доступ до інформації, що міститься в реєстрі територіальної громади, здійснюється з дотриманням вимог Конституції України, цього Закону, законів України «Про інформацію» та «Про захист персональних даних».

2. Службовим та посадовим особам розпорядника реєстру територіальної громади, інших органів місцевого самоврядування та органів державної влади, що обробляють персональні дані, внесені до реєстру територіальної громади, забороняється розголошувати персональні дані, що стали їм відомі у зв'язку з виконанням службових обов'язків.

3. Кожна особа має право на доступ до своїх персональних даних, внесених до реєстру територіальної громади, а також інші права щодо своїх персональних даних, передбачені Законом України «Про захист персональних даних».

4. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері реєстрації фізичних осіб забезпечує можливість здійснення перевірки органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності відомостей щодо адреси місця проживання (перебування) особи за їхнім запитом та за бажанням особи, адреса місця проживання (перебування) якої перевіряється, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

5. Власник (співвласники) житла має право безоплатно отримувати від органу реєстрації інформацію про:

1) осіб, які задекларували або зареєстрували своє місце проживання (перебування) в належному йому (їм) житлі;

2) виправлення, зміну або скасування помилкових даних стосовно особи, внесених до реєстру територіальної громади.

6. Доступ до інформації про виправлення, зміну чи скасування помилкових даних у відомостях, внесених стосовно особи до реєстру територіальної громади, забезпечується такій особі безоплатно.

Стаття 26. Витяг із реєстру територіальної громади

1. За заявою особи, яка декларує або реєструє місце проживання (перебування), власника (співвласника) житла, представника, законних представників особи або власника (співвласника) житла, уповноваженої особи житла, іпотекодержателя або довірчого власника (далі — суб'єкт звернення) орган реєстрації видає витяг із реєстру територіальної громади, що підтверджує зареєстроване або задеклароване місце проживання (перебування) особи, виключення інформації з реєстру територіальної громади про місце проживання (перебування) особи.

2. Заява подається суб'єктом звернення в один із таких способів:

1) в електронній формі — засобами Єдиного державного веб-порталу електронних послуг;

2) у паперовій формі — під час особистого відвідування органу реєстрації.

3. Витяг із реєстру територіальної громади — це документ у паперовій або електронній формі, що підтверджує відомості про місце проживання (перебування) особи або інформацію про відсутність таких відомостей на дату та час формування витягу. Порядок формування витягу з реєстру те-

риторіальної громади встановлюється Кабінетом Міністрів України.

4. Для посвідчення особи суб'єкта звернення під час особистого відвідування органу реєстрації пред'являється паспортний документ особи або довідка про звернення за захистом в Україні. У разі подання заяви законним представником (представником) додатково подається документ, що підтверджує його повноваження.

5. У разі особистого відвідування органу реєстрації заява формується посадовою особою органу реєстрації з використанням відповідних програмно-технічних засобів та відтворюється у паперовій формі.

6. За заявою суб'єкта звернення витяг із реєстру територіальної громади також може містити інформацію про попередні періоди задекларованого місця проживання, зареєстрованого місця проживання (перебування) особи в адміністративно-територіальній одиниці за місцем звернення особи.

7. Особа має право на отримання інформації про суб'єктів, які отримали або запитували відомості про неї. Порядок надання такої інформації встановлюється Кабінетом Міністрів України.

8. Обробка інформації про особу (у тому числі персональних даних), що міститься в реєстрі територіальної громади, та обмін інформацією (даними) між органами реєстрації та органами державної влади, органами місцевого самоврядування здійснюється з повідомленням особи про склад такої інформації (даних) та мету обробки відповідно до Закону України «Про захист персональних даних».

9. Витяги з реєстру територіальної громади, отримані в електронній або паперовій формі, мають однакову юридичну силу.

Стаття 27. Інформування заінтересованих органів про декларування або реєстрацію місця проживання (перебування) особи, про скасування реєстраційних дій

1. Орган реєстрації повідомляє органи опіки та піклування у день вчинення відповідної реєстраційної дії про зняття дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування, особи, стосовно якої встановлено опіку чи піклування, із зареєстрованого місця проживання.

2. Інформація про здійснення реєстраційної дії передається органом реєстрації до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері реєстрації фізичних осіб, у день її здійснення. Така інформація передається в порядку електронної інформаційної взаємодії, у тому числі засобами Єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України.

3. Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку, житлово-будівельному кооперативу, управителю багатоквартирного будинку, органу самоорганізації населення в межах території його діяльності надаються знеособлені дані про кількість осіб, місце проживання (перебування) яких задекларовано або зареєстровано у відповідному житлі.

4. Дані реєстрів територіальних громад можуть використовуватися із статистичною метою, за умови їх знеособлення.

5. Дані реєстру територіальної громади про громадян України чоловічої статі віком від 17 до 59 років, а також інших приззовників, військовозобов'язаних та резервістів, місце проживання яких задекларовано або зареєстровано у відповідній територіальній громаді, передаються відповідним територіальним центрам комплектування та соціальної підтримки в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

6. Дані реєстру територіальної громади передаються до органів ведення державного реєстру виборців щомісяця, до 5 числа, в обсязі, визначеному Законом України «Про Державний реєстр виборців» у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

7. Інформація, передбачена частинами четвертою — шостою цієї статті, передається виключно у порядку міжвідомчої електронної взаємодії.

**Розділ V
ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ
РЕЄСТРАЦІЇ, ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ
ВЛАДИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ
РЕЄСТРАЦІЇ ФІЗИЧНИХ ОСІБ**

Стаття 28. Повноваження органів реєстрації та органів державної влади у сфері реєстрації фізичних осіб

1. Орган реєстрації здійснює:

1) формування та ведення реєстру територіальної громади;

2) реєстраційні дії та внесення інформації за результатами їх вчинення до відповідного реєстру територіальної громади;

3) передачу інформації про реєстраційну дію до відомчої інформаційної системи з подальшим внесенням інформації до Єдиного державного демографічного реєстру.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері реєстрації фізичних осіб, здійснює:

1) узагальнення практики застосування нормативно-правових актів у сфері реєстрації фізичних осіб, виявлення проблемних питань та розроблення шляхів їх вирішення;

2) розроблення проектів законодавчих та інших нормативно-правових актів у сфері реєстрації фізичних осіб, нормативне регулювання у сфері реєстрації місця проживання у межах компетенції;

3) встановлення вимог до програмного забезпечення реєстрів територіальних громад та стандартів обміну даними між ними реєстрами.

3. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері реєстрації фізичних осіб:

1) контролює дотримання органами реєстрації законодавства у сфері реєстрації місця проживання;

2) надає методологічну та технічну допо-

могу у забезпеченні взаємодії між реєстрами територіальних громад;

3) вносить пропозиції щодо забезпечення формування державної політики у сфері реєстрації фізичних осіб та бере участь у розробленні проектів законодавчих та інших нормативно-правових актів у сфері реєстрації фізичних осіб.

Стаття 29. Оскарження рішень з питань декларування та реєстрації місця проживання (перебування) особи

1. Рішення, дії чи бездіяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб щодо внесення інформації до реєстру територіальної громади про зареєстроване або задеклароване місце проживання (перебування) особи, зняття особи із задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування), скасування рішень органів реєстрації, зміну інформації в реєстрі територіальної громади можуть бути оскаржені у встановленому законом порядку.

Стаття 30. Контроль за здійсненням органом реєстрації реєстраційних дій

1. Контроль за діяльністю органів реєстрації здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері реєстрації фізичних осіб, шляхом:

1) розгляду звернень, поданих відповідно до законів України «Про звернення громадян», «Про статус народного депутата України», «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»;

2) розгляду звернень органів державної влади та органів місцевого самоврядування;

3) моніторингу здійснення органами реєстрації в реєстрах територіальних громад реєстраційних дій, надання ними публічних послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання (перебування), ведення реєстрів територіальних громад;

4) прийняття обов'язкових до виконання рішень, передбачених цією статтею.

2. У разі виявлення за результатами моніторингу та розгляду звернень порушень порядку здійснення реєстраційних дій центрального орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері реєстрації фізичних осіб, проводить відповідну перевірку.

3. Якщо за результатами проведеної перевірки виявлено факти прийняття рішень посадовими особами органів реєстрації з порушенням законодавства, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері реєстрації фізичних осіб, направляє відповідному органу реєстрації припис про вжиття необхідних заходів та усунення виявлених порушень, який є обов'язковим до виконання.

Стаття 31. Відповідальність за порушення вимог цього Закону

1. Особи, винні у порушенні вимог цього Закону, несуть відповідальність згідно із законом.

**Розділ VI
ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ
ПОЛОЖЕННЯ**

1. Цей Закон набирає чинності з 1 грудня 2021 року, крім частини четвертої статті 25 та частини сьомої статті 27 цього Закону, які набирають чинності з 1 березня 2022 року, та частини сьомої статті 26 цього Закону, яка набирає чинності з 1 червня 2022 року.

2. Місце проживання (перебування) особи, зареєстроване до набрання чинності цим Законом, не підлягає повторній реєстрації (декларуванню). Для підтвердження інформації про місце проживання (перебування), зареєстроване до набрання чинності цим Законом, особа може подавати відомості про місце проживання, що були внесені до:

1) паспорта громадянина України, виготовленого у формі книжечки;

2) паспорта громадянина України або паспорта громадянина України для виїзду за кордон у формі е-паспорта або е-паспорта для виїзду за кордон;

3) витягу з реєстру територіальної громади.

3. З дня запровадження доступу до відомчої інформаційної системи, але не пізніше 1 березня 2022 року, інформація про місце проживання (перебування) особи підтверджується також із зазначеної відомчої інформаційної системи.

У разі необхідності підтвердження відомостей про зареєстроване місце проживання органи державної влади, органи місцевого самоврядування з дня запровадження доступу до відомчої інформаційної системи зобов'язані здійснювати перевірку таких відомостей, що внесені до паспорта громадянина України, виготовленого у формі книжечки.

4. Місце проживання (перебування) особи, зареєстроване до дня набрання чинності цим Законом, обліковується в реєстрі територіальної громади, знімається з реєстрації/скасовується у порядку, встановленому для зняття/скасування зняття з реєстрації місця проживання, визначеного цим Законом.

5. Реєстрація місця проживання особи у житлі, що підлягає приватизації, а також у службовому житлі підтверджує право на проживання особи в цьому житлі.

6. Для створення реєстрів територіальних громад за запитом органу реєстрації органи ведення Державного реєстру виборців одноразово передають на електронному носії протягом 10 днів з дня надходження такого запиту відомості Державного реєстру виборців про громадян України — жителів відповідних сіл, селищ, міст, виборчі адреси яких включають зареєстроване місце проживання, та відомості, зазначені у пунктах 1—9, 11 частини восьмої статті 8 Закону України «Про Державний реєстр виборців». Зазначені відомості також передаються до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері реєстрації фізичних осіб, за його запитом.

7. У разі прийняття рішення про добровільне об'єднання територіальних громад або добровільне приєднання до територіальної громади картотеки з питань реєстрації місця проживання осіб, що ведуться відповідними органами реєстрації, протягом одного місяця з дня набрання чинності таким рішенням передаються новоутвореному органу реєстрації відповідно до Закону України «Про захист персональних даних». Відповідальність за збереження інформації несуть посадові особи, на яких покладено обов'язок з обробки, передачі та зберігання персональних даних.

8. Після запровадження ведення органом реєстрації реєстру територіальної громади в електронній формі картотеки з питань реєстрації осіб, що були отримані відповідним органом реєстрації від центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері реєстрації фізичних осіб, житлово-експлуатаційних організацій та інших підприємств, установ та організацій, що забезпечували ведення картотек з питань реєстрації фізичних осіб, а також картки реєстрації особи та адресні картки, ведення яких забезпечується органами реєстрації з 4 квітня 2016 року, зберігаються органом реєстрації у формі картотеки протягом строку, встановленого законодавством.

9. У разі відсутності у громадян, які підлягають взяттю на військовий облік або перебувають на військовому обліку, окремого номера запису в Єдиному державному реєстрі приззовників, військовозобов'язаних та резервістів відомості з військово-облікового документа передаються шляхом міжвідомчої електронної взаємодії до Єдиного державного реєстру приззовників, військовозобов'язаних та резервістів для його формування. Порядок формування та передачі окремого номера запису визначається Кабінетом Міністрів України.

10. На період тимчасової окупації території у Донецькій та Луганській областях, Автономної Республіки Крим та міста Севастополя положення частини першої статті 4 цього Закону не поширюється на осіб, місце проживання яких зареєстроване у житлі, що знаходиться на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях, Автономній Республіці Крим та міста Севастополя. Така особа може задекларувати або зареєструвати місце свого проживання без зняття з реєстрації місця свого попереднього проживання.

До реєстру територіальної громади вносяться відомості про зареєстроване місце проживання внутрішньо переміщеної особи на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях, Автономній Республіці Крим та місті Севастополі.

11. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у Сімейному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 21-22, ст. 135):

в абзаці другому частини другої статті 177 слова «в тому числі договори щодо поділу або обміну житлового будинку, квартири» замінити словами «щодо майна, власником (співвласником) та/або користувачем якого є дитина»;

у статті 246:

назву викласти в такій редакції: «Стаття 246. Контроль органу опіки та піклування за дотриманням прав дитини, над якою встановлено опіку або піклування, дитини, яка перебуває у складних життєвих обставинах»;

доповнити частинами другою — п'ятою такого змісту:

«2. У разі встановлення опіки чи піклування над дитиною, влаштування дитини до прийомної сім'ї, дитячого будинку сімейного типу, закладів інституційного догляду та виховання або прийняття рішення про визнання дитини такою, що перебуває у складних життєвих обставинах, орган опіки та піклування надсилає до органу, що здійснює державну реєстрацію прав на нерухоме майно, за місцезнаходженням такого майна повідомлення про нерухоме майно, право власності або право користування яким відповідно до закону чи договору має така дитина.

3. Законні представники дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, не можуть без дозволу органу опіки та піклування вчиняти правочини щодо нерухомого майна, право власності на яке або право користування яким відповідно до закону чи договору має така дитина.

4. Дозвіл органу опіки та піклування, передбачений частиною третьою цієї статті, надається за результатами перевірки, що проводиться протягом одного місяця з дня звернення за отриманням дозволу.

5. Орган опіки та піклування відмовляє у наданні дозволу на вчинення правочину щодо нерухомого майна, право власності на яке або право користування яким відповідно до закону чи договору має дитина, над якою встановлено опіку чи піклування, у випадках, визначених частиною п'ятою статті 177 цього Кодексу»;

2) частину першу статті 35² та частину першу статті 35³ Основ законодавства України про охорону здоров'я (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 4, ст. 19; 2012 р., № 14, ст. 86; 2021 р., № 8, ст. 59) після слів «медична допомога, що надається» доповнити словами «незалежно від задекларованого/зареєстрованого місця проживання особи»;

3) частину першу статті 7 Закону України «Про державну статистику» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 43, ст. 362; 2009 р., № 30, ст. 416) доповнити абзацом сьомим такого змісту:

«знеособлені дані реєстрів територіальних громад та інших інформаційних систем, що містять інформацію щодо населення України та його демографічних характеристик»;

4) у статті 8 Закону України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідніс-

тю» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 1, ст. 2 із наступними змінами):

у частині третій слова «і місце проживання» та «документи про місце проживання батьків, усиновителів, опікуна або піклувальника, який подав заяву» виключити;

після частини третьої доповнити новою частиною такого змісту:

«Інформація про місце проживання особи з інвалідністю з дитинства, дитини з інвалідністю, а також батьків, усиновителів, опікуна чи піклувальника, які подали заяву про призначення державної соціальної допомоги, отримується посадовими особами органів праці та соціального захисту населення безоплатно з реєстру територіальної громади відповідно до Закону України «Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні».

У зв'язку з цим частини четверту — дев'яту вважати відповідно частинами п'ятою — десятою;

5) статтю 11 Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 20, ст. 102 із наступними змінами) після частини четвертої доповнити новою частиною такого змісту:

«Допомога батькам при народженні дитини признається без подання документів, передбачених частинами першою та другою цієї статті, якщо відомості, необхідні для її призначення, надійшли у порядку міжвідомчої електронної взаємодії з Державного реєстру актів цивільного стану громадян під час державної реєстрації народження дитини».

У зв'язку з цим частини п'яту — дев'яту вважати відповідно частинами шостою — десятою;

6) частину третю статті 17 Закону України «Про охорону дитинства» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 30, ст. 142; 2011 р., № 42, ст. 433) викласти в такій редакції:

«Батьки або особи, які їх замінюють, не мають права без дозволу органу опіки та піклування вчиняти правочини щодо нерухомого майна, право власності на яке належить дитині, а у випадках, визначених законом, — також щодо нерухомого майна, право користування яким належить дитині, відмовлятися від належних дитині майнових прав, зобов'язуватися від імені дитини поруку чи видавати письмові зобов'язання»;

7) у Законі України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 49-51, ст. 376 із наступними змінами):

абзац одинадцятий пункту 1 частини третьої статті 21 виключити;

абзац перший частини першої статті 47 після слів «в межах України» доповнити словами «незалежно від задекларованого або зареєстрованого місця проживання пенсіонера»;

8) у Законі України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 15, ст. 232 із наступними змінами):

у статті 2:

у частині першій слово «законом» замінити словами «цим Законом»;

частину другу виключити;

у статті 3:

абзаци четвертий і п'ятий викласти в такій редакції:

«місце перебування — житло або спеціалізована соціальна установа для бездомних осіб, інший надавач соціальних послуг з проживанням, у якому особа, яка отримала довідку про звернення за захистом в Україні, проживає строком менше шести місяців на рік або отримує соціальні послуги;

місце проживання — житло за присвоєною у встановленому законом порядку адресою, в якому особа проживає, а також заклад для бездомних осіб, інший надавач соціальних послуг з проживанням, стаціонарна соціально-медична установа та інші заклади соціальної підтримки (догляду), у яких особа отримує соціальні послуги»;

абзаци сьомий — тринадцятий виключити;

статтю 5 викласти в такій редакції:

«Стаття 5. Законні підстави перебування на території України іноземців та осіб без громадянства

Законними підставами перебування на території України іноземців та осіб без громадянства для реалізації своїх прав на свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні є підстави, встановлені Законом України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» або Законом України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту».

Іноземці та особи без громадянства, які на законних підставах перебувають на території України, мають право вільно та безперешкодно за своїм бажанням пересуватися територією України у будь-якому напрямку, у будь-який спосіб, у будь-який час, крім обмежень, встановлених статтею 12 цього Закону.

Іноземці та особи без громадянства, які на законних підставах перебувають на території України, мають право на вибір житла, в якому вони бажають проживати, крім обмежень, встановлених статтею 13 цього Закону»;

статті 6—7 та 9¹—11³ виключити;

у статті 14 слова «реєстрації місця проживання чи місця перебування особи» виключити;

9) у Законі України «Про військовий обов'язок і військову службу» (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 38, ст. 324; 2021 р., № 29, ст. 234):

частину третю статті 37 доповнити абзацом другим такого змісту:

«У разі декларування місця проживання особи за декларацією про місце проживання, поданою в електронній формі засобами

Єдиного державного веб-порталу електронних послуг, взяття на військовий облік, зняття з військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів здійснюється відповідними районними (міськими) територіальними центрами комплектування та соціальною підтримки на підставі відомостей про призовників, військовозобов'язаних та резервістів в електронній формі, надісланих органами реєстрації через Єдину інформаційну систему Міністерства внутрішніх справ України до Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів»;

частину другу статті 38 доповнити словами «а у разі декларування місця проживання призовників, військовозобов'язаних та резервістів за декларацією про місце проживання, поданою в електронній формі засобами Єдиного державного веб-порталу електронних послуг, органи реєстрації місця проживання чи перебування осіб здійснюють декларування місця проживання зазначених осіб відповідно до Закону України «Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні»;

10) у Законі України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., № 38, ст. 509 із наступними змінами):

статтю 11 після частини четвертої доповнити двома новими частинами такого змісту:

«5. Державний реєстр актів цивільного стану громадян у випадках, визначених цим Законом, здійснює міжвідомчу електронну взаємодію з інформаційно-комунікаційними системами державних органів, а для цілей декларування / реєстрації місця проживання новонародженої дитини під час державної реєстрації її народження — також з інформаційно-комунікаційними системами органів місцевого самоврядування.

6. Міжвідомча електронна взаємодія здійснюється інформаційно-комунікаційними засобами відповідно до Закону України «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах».

У зв'язку з цим частини п'яту — восьму вважати відповідно частинами сьомою — десятою;

абзац перший частини другої статті 13 доповнити словами «або за заявою, поданою в електронній формі»;

11) у статті 8 Закону України «Про Державний реєстр виборців» (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 5, ст. 34 із наступними змінами):

частину другу викласти в такій редакції: «2. Виборчою адресою виборця є адреса, за якою задекларовано або зареєстровано його місце проживання відповідно до Закону України «Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо дек-

ларування та реєстрації місця проживання в Україні», якщо інше не передбачене цією статтею»;

частину четверту після слова «зареєстрованого» доповнити словами «або задекларованого»;

12) частину четверту статті 12 Закону України «Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей» (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 27, ст. 226, № 42, ст. 433) викласти в такій редакції:

«4. Для вчинення будь-яких правочинів щодо нерухомого майна, право власності на яке належить дитині, а у випадках, визначених законом, — також щодо нерухомого майна, право користування яким належить дитині, необхідний попередній дозвіл органів опіки та піклування, що надається відповідно до закону. Посадові особи органів опіки та піклування несуть персональну відповідальність за захист прав та інтересів дітей при наданні дозволу на вчинення правочинів щодо нерухомого майна, яке належить дітям»;

13) у Законі України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 51, ст. 716 із наступними змінами):

в абзаці третьому частини першої статті 4 слова «реєстрацію місця проживання чи місця перебування» замінити словами «зареєстроване або задеклароване місце проживання (перебування) особи»;

у частині першій статті 7:

доповнити пунктами 5¹ і 5² такого змісту:

«5¹) відомості про зареєстроване або задеклароване місце проживання (перебування) особи, зняття особи з реєстрації місця проживання або про зміну місця проживання (перебування) особи;

5²) відомості про оформлення документів для виїзду за кордон на постійне проживання або залишення на постійне проживання за кордоном чи повернення на проживання в Україну»;

у пункті 14 слова «про місце проживання» виключити;

у статті 10:

перше речення абзацу шостого частини першої викласти в такій редакції:

«Внесення до Реєстру імені особи, місця народження, проживання чи місця перебування особи та внесення до документів імені особи та місця народження здійснюється безоплатно українською мовою та латинськими літерами відповідно до правил транслітерації»;

у частині другій:

у пункті 2 слова «реєстрації» замінити словами «реєстрації/декларування»;

доповнити пунктом 3¹ такого змісту:

«3¹) оформлення документів для виїзду за кордон на постійне проживання або залишення на постійне проживання за кордоном чи повернення на проживання в Україну»;

частину третю доповнити абзацом другим такого змісту:

«Внесення до Реєстру інформації про зареєстроване або задеклароване місце проживання або перебування особи, інформація про яку внесена до Реєстру, здійснюється шляхом інформаційної взаємодії відомчої інформаційної системи розпорядника Реєстру та реєстрів територіальних громад у встановленому законодавством порядку»;

статтю 11 після частини четвертої доповнити новою частиною такого змісту:

«5. Відомості про унікальний номер запису, що містяться в Реєстрі, передаються до інформаційно-комунікаційних систем центральних органів виконавчої влади з метою верифікації відомостей (даних) про особу та ідентифікації особи у таких інформаційно-комунікаційних системах. До інформаційно-комунікаційних систем центральних органів виконавчої влади, які використовують інформацію про зареєстроване або задеклароване місце проживання, включаються відомості про унікальний номер запису в Реєстрі на підставі даних розпорядника Реєстру, наданих у порядку електронної інформаційної взаємодії відповідно до законодавства України.

Порядок передачі відомостей про унікальний номер запису в Реєстрі, реквізити документа, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України чи її спеціальний статус, до реєстру територіальної громади для верифікації відомостей (даних), отриманих відповідним органом реєстрації з Державного реєстру виборців або карток з питань реєстрації фізичних осіб, встановлюється Кабінетом Міністрів України».

У зв'язку з цим частини п'яту і шосту вважати відповідно частинами шостою і сьомою;

частину сьому статті 22 доповнити пунктом 18 такого змісту:

«18) дані про оформлення документів для виїзду за кордон на постійне проживання або залишення на постійне проживання за кордоном чи повернення на проживання в Україну»;

14) у частині другій статті 43 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 11, ст. 75):

пункт 2 викласти в такій редакції:

«2) витягу з реєстру територіальної громади або відомостей про задеклароване або зареєстроване місце проживання (перебування)»;

пункт 3 виключити;

15) статтю 7 Закону України «Про Єди-

ний державний реєстр призовників, військовозобов'язаних та резервістів» (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 18, ст. 217; 2021 р., № 29, ст. 234) доповнити пунктами 21 і 22 такого змісту:

«21) унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності);

22) відцифрований образ обличчя особи (за наявності)»;

16) статтю 5 Закону України «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг» від 15 липня 2021 року № 1689-IX після частини четвертої доповнити новою частиною такого змісту:

«5. Обробка інформації та персональних даних суб'єктів звернення, необхідних для отримання електронної публічної послуги та/або електронного відображення інформації, що міститься у документах здійснюється володільцем та держателем Єдиного державного веб-порталу електронних послуг у порядку, встановленому Законом України «Про захист персональних даних».

У зв'язку з цим частину п'яту вважати частиною шостою.

12. Кабінету Міністрів України протягом одного місяця з дня опублікування цього Закону:

1) забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону;

2) привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

3) забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними і місцевими органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

13. Кабінету Міністрів України у 2022 році поінформувати Верховну Раду України про стан виконання цього Закону.

14. Органам місцевого самоврядування забезпечити на постійній основі:

1) ведення реєстру територіальної громади в електронній формі, внесення до нього відомостей про зареєстроване місце проживання (перебування) осіб, перенесення до нього записів про зареєстроване місце проживання (перебування) осіб, що містяться у реєстрі територіальної громади, який ведеться у формі картотеки;

2) передачу інформації про декларування та реєстрацію/зняття із задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування) фізичних осіб до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері реєстрації фізичних осіб.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.
м. Київ,
5 листопада 2021 року.
№ 1871-IX.

недієздатних осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю»;

у частині третій слова «законним представником дитини з інвалідністю» замінити словами «законним представником недієздатної особи з інвалідністю, дитини з інвалідністю».

5. У частині п'ятій статті 38 слова «спеціальні загальноосвітні школи (школи-інтернати), загальноосвітні санаторні школи (школи-інтернати)» замінити словами «спеціальні заклади освіти».

6. У тексті Закону слова «навчальні заклади», «спеціальний автотранспорт», «вироби медичного призначення» у всіх відмінках замінити словами «зклади освіти», «автомобіль», «медичні вироби» у відповідному відмінку.

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім абзацу п'ятого пункту 3 розділу I цього Закону, який набирає чинності з 1 липня 2022 року.

2. Кабінету Міністрів України до 1 липня 2022 року:

забезпечити прийняття нормативно-правих актів, необхідних для реалізації положень цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.
м. Київ,
2 листопада 2021 року.
№ 1848-IX.

шування військової частини чи з корабля на берег — до дня відбуття військовослужбовцем строкової військової служби та курсантом вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу закладу вищої освіти; попередження про неповну службу відповідність — шість місяців; пониження в посаді, пониження у військовому званні на один ступінь (стосовно осіб сержантського (старшинського) та офіцерського складу), пониження у військовому званні з переведенням на нижчу посаду (стосовно військовослужбовців сержантського (старшинського) складу) — один рік.

Військовослужбовці, на яких було накладено дисциплінарні стягнення, передбачені пунктами «д»-«е» статті 48 цього Статуту, після закінчення строку їх дії або дострокового зняття у попередньому військовому званні та/або на посаді не поновлюються»;

5) у статті 56 слова і цифри «передбачені пунктами «а»-«ж» (до підполковника включно) статті 48 цього Статуту» замінити словами і цифрами «передбачені пунктами «а»-«г», а також пунктами «д»-«ж» (до підполковника включно) статті 48 цього Статуту».

2. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.
м. Київ,
5 листопада 2021 року.
№ 1869-IX.

Закон України
Про ратифікацію Договору між Україною та Арабською Республікою Єгипет про передачу засуджених осіб

Верховна Рада України **постановляє:**
Ратифікувати Договір між Україною та Арабською Республікою Єгипет про передачу засуджених осіб, вчинений 1 червня 2021 року у м. Каїр, який набирає чинності через тридцять днів після дати обміну ратифікаційними грамотами.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.
м. Київ,
5 листопада 2021 року.
№ 1867-IX.
Додаток див. на сайті www.golos.com.ua

Закон України
Про внесення змін до Дисциплінарного статуту Збройних Сил України

Верховна Рада України **постановляє:**
1. Внести до Дисциплінарного статуту Збройних Сил України, затвердженого Законом України «Про Дисциплінарний статут Збройних Сил України» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 22-23, ст. 197 із наступними змінами), такі зміни:

1) статтю 15 доповнити пунктом «б¹» такого змісту:

«б¹) дострокове зняття раніше накладеного дисциплінарного стягнення»;

2) у статті 16 слова і цифри «передбачені пунктами «а» та «б» статті 15 цього Статуту» замінити словами і цифрами «передбачені пунктами «а»-«б¹» статті 15 цього Статуту»;

3) у статті 18 слова і цифри «передбачені пунктами «а», «б» та «в» статті 15 цього Статуту» замінити словами і цифрами «передбачені пунктами «а»-«в» статті 15 цього Статуту»;

4) доповнити статтею 26¹ такого змісту:

«26¹. Військовослужбовець, що має дисциплінарні стягнення, заохочується шляхом достро-

кового зняття раніше накладеного дисциплінарного стягнення в порядку його черговості. Право знімати дисциплінарні стягнення належить тому командирові, який їх накладав, та його прямим начальникам. Одночасно військовослужбовцю може бути знято лише одне дисциплінарне стягнення.

Військовослужбовець вважається таким, що не має дисциплінарного стягнення, якщо його нагороджено державною нагородою, заохочено шляхом дострокового зняття раніше накладеного дисциплінарного стягнення або закінчився строк дії дисциплінарного стягнення.

Протягом строку дії дисциплінарних стягнень до військовослужбовця не можуть застосовуватися заохочення, крім дострокового зняття раніше накладеного дисциплінарного стягнення.

Строк дії дисциплінарних стягнень з дня їх оголошення військовослужбовцю становить:

зауваження — один місяць;
догана — два місяці;
суворо догана — три місяці;
позбавлення чергового звільнення з розта-

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законів України щодо запровадження на ринку природного газу обліку та розрахунків за обсягом газу в одиницях енергії

З метою визначення вартості природного газу виходячи з параметрів його якості як товару (енергетичної цінності) та приведення параметрів природного газу на внутрішньому ринку до його параметрів на митному кордоні України з державами - членами Європейського Союзу, що є передумовою інтеграції ринку природного газу України з ринком природного газу Європейського Союзу, Верховна Рада України **постановляє:**

1. Внести зміни до таких законів України:

1. Частину другу статті 25 Закону України «Про теплопостачання» (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 28, ст. 373; 2017 р., № 34, ст. 370; 2019 р., № 46, ст. 295) доповнити абзацом шостим такого змісту:

«забезпечувати надання у платіжних документах за послуги з постачання теплової енергії додаткової інформації про спожитий споживачем обсяг теплової енергії у кіловат-годинах (кВт·год)».

2. Пункт 2 частини першої статті 1 Закону України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу» (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 5, ст. 28) викласти в такій редакції:

«2) комерційний облік природного газу - визначення в точках комерційного обліку значень об'єму (обсягу в одиницях енергії) облікованого природного газу на підставі даних комерційних вузлів обліку та інших регламентних процедур, передбачених законодавством, які використовуються суб'єктами ринку природного газу, у тому числі споживачами, під час комерційних розрахунків у господарських відносинах, передбачених Законом України «Про ринок природного газу», учасниками яких вони є».

3. У Законі України «Про ринок природного газу» (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 27, ст. 234 із наступними змінами):

1) у частині першій статті 1:

доповнити пунктом 14³ такого змісту:

«14³) маршрут переміщення природного газу (далі - маршрут) - документ, у якому описано, схематично зображено та прономеровано маршрут переміщення природного газу з однаковими фізико-хімічними показниками від джерела (джерел) його надходження (місце відбору проб природного газу та/або встановлення автоматичних поточкових приладів визначення фізико-хімічних показників природного газу) до місця передачі природного газу до/з газотранспортної/газорозподільної системи (зокрема споживачам). Кожен оператор затверджує маршрут у межах своєї системи, при цьому маршрут газорозподільної системи може бути продовженням маршруту газотранспортної системи. Вимоги до маршруту визначаються технічним регламентом природного газу. До прийняття технічного регламенту природного газу вимоги до маршруту визначаються кодексом газорозподільних систем та кодексом газотранспортної системи»;

пункт 31 викласти в такій редакції:

«31) природний газ, нафтовий (попутний) газ, газ (метан) вугільних родовищ та газ сланцевих товщ, газ колекторів шільних порід, газ централь-но-басейнового типу (далі - природний газ) - суміш вуглеводнів та неуглеводневих компонентів, що перебуває у газо-подійному стані за стандартних умов і є товарною продукцією»;

2) частину третю статті 4 доповнити пунктом 29¹ такого змісту:

«29¹) затвердження умов та порядку проведення конкурсу з визначення постачальника побутового споживача, що став споживачем постачальника «останньої надії»;

3) у статті 12:

частину першу викласти в такій редакції:

«1. Постачання природного газу здійснюється відповідно до договору, за яким постачальник зобов'язується поставити споживачеві природний газ належної якості та кількості у порядку, передбаченому договором, а споживач зобов'язується оплатити вартість прийнятого природного газу в розмірі, строки та порядку, передбачених договором. Якість та інші фізико-хімічні характеристики природного газу визначаються згідно із нормативно-правовими актами.

Постачання природного газу побутовим споживачам здійснюється на підставі типового договору, що затверджується Регулятором та оприлюднюється в установленому порядку.

Договір постачання природного газу об'єднанням співвласників багатоквартирних будинків для забезпечення опалення та постачання гарячої води до квартир співвласників (крім нежитлових приміщень) укладається на весь обсяг споживання природного газу для таких потреб та не може встановлювати різні ціни в межах цього обсягу.

Постачання природного газу постачальником «останньої надії» здійснюється на підставі типового договору, що затверджується Регулятором. Типовий договір постачання природного газу постачальником «останньої надії» може містити окремі умови для різних категорій споживачів. При цьому в межах кожної категорії споживачів договір постачання природного газу постачальником «останньої надії» є публічним»;

пункт 2 частини п'ятої викласти в такій редакції:

«2) обов'язок постачальника забезпечити на безоплатній основі споживача інформацією про обсяги споживання ним природного газу в одиницях енергії, одиницях об'єму (при здійсненні розрахунку обсягу в одиницях енергії шляхом переведення) та про інші показники споживання ним природного газу відповідно до статті 18¹ цього Закону. Інформація про розмір середньозваженої вищої теплоти згоряння, обсяг енергії спожитого природного газу, а також про його фізико-хімічні характеристики (число Воббе, точка роси за вологою та точка роси за вуглеводнями, вміст азоту, сірки тощо) може надаватися споживачам через особистий кабінет споживача на веб-сайті постачальника шляхом посилання на сторінку на веб-сайті відповідного оператора газорозподільної або газотранспортної системи, на якому розміщується відповідна інформація»;

4) доповнити статтю 12¹ такого змісту:

«Стаття 12¹. Особливості постачання природного газу бюджетним установам, закладам охорони здоров'я державної та комунальної власності

1. Постачання природного газу споживачам, що є бюджетними установами відповідно до Бюджетного кодексу України, закладами охорони здоров'я державної власності (казенні підприємства та/або державні установи тощо), закладами охорони здоров'я комунальної власності (комунальні некомерційні підприємства та/або комунальні установи, та/або спільні комунальні підприємства тощо), здійснюється з урахуванням таких особливостей:

1) договір постачання природного газу не може діяти більше ніж до кінця календарного року, наступного за роком, в якому його укладено;

2) припинення постачання, транспортування, розподілу природного газу на об'єкти таких споживачів дозволяється за умови належного повідомлення споживача не менше ніж за 10 днів до дня припинення»;

5) у частині першій статті 13:

пункт 5 викласти в такій редакції:

«5) безоплатне отримання інформації про обсяги споживання природного газу в одиницях енергії та про інші показники, що надають можливість споживачу перевірити результат переведення обсягу природного газу в одиницях об'єму (метри кубічні) в обсяг природного газу в одиницях енергії (кіловат-години) за розрахунковий період. Інформація про розмір середньозваженої вищої теплоти згоряння, обсяг енергії спожитого природного газу, а також про його фізико-хімічні характеристики (число Воббе, точка роси за вологою та точка роси за вуглеводнями, вміст азоту, сірки тощо) може надаватися шляхом посилання на сторінку на веб-сайті відповідного оператора газорозподільної або газотранспортної системи, на якому розміщується відповідна інформація»;

доповнити пунктами 5¹ і 5² такого змісту:

«5¹) ініціювання проведення перевірки величини тиску та/або якісних показників газу у порядку, визначеному кодексом газорозподільних систем, та на отримання компенсації у разі їх недотримання;

5²) ініціювання проведення контрольного зняття показань вузлів обліку природного газу, а також за наявності підстав - звірки розрахунків або здійснення перерахунку вартості наданих послуг»;

6) частину другу статті 14 викласти в такій редакції:

«2. За умови дотримання правил зміни постачальника, що затверджуються Регулятором як частина правил постачання природного газу:

1) зміна постачальника за ініціативою споживача має бути завершена протягом трьох тижнів з дня повідомлення таким споживачем про намір змінити постачальника;

2) до припинення договору постачання діючий постачальник зобов'язаний забезпечувати постачання природного газу споживачу на умовах чинного договору.

Наявність спору між діючим постачальником і споживачем, який заявив про намір змінити постачальника, не є підставою для затримки в укладенні та виконанні договору постачання природного газу з новим постачальником»;

7) у статті 15:

частину другу доповнити абзацами третім і четвертим такого змісту:

«Договір між постачальником «останньої надії» та споживачем не може бути укладений за наявності простроченої заборгованості у такого споживача перед таким постачальником «останньої надії», крім випадків, якщо таким споживачем є побутовий споживач, споживач, що є бюджетною установою відповідно до Бюджетного кодексу України, закладом охорони здоров'я державної власності (казенні підприємства та/або державні установи тощо), закладом охорони здоров'я комунальної власності (комунальні некомерційні підприємства та/або комунальні установи, та/або спільні комунальні підприємства тощо), споживач, що здійснює виробництво теплової енергії.

З метою забезпечення безперервності постачання природного газу побутовим споживачам оператори газорозподільних систем зобов'язані відповідно до кодексу газотранспортної системи надати постачальнику «останньої надії» інформацію про споживачів, постачання яким розпочав постачальник «останньої надії» (EIC-код, прізвище, ім'я, по батькові, поштова адреса об'єкта споживача), а також іншу інформацію, передбачену кодексом газотранспортної системи»; після частини другої доповнити новою частиною такого змісту:

«3. У разі якщо побутовий споживач, що став споживачем постачальника «останньої надії», не змінив постачальника до завершення строку, визначеного частиною другою цієї статті, постачальник такого побутового споживача визначається за результатами конкурсу, умови та порядок проведення якого встановлює Регулятор».

У зв'язку з цим частину третю - шосту вважати відповідно частинами четвертою - сьомою;

частину четверту доповнити абзацом другим такого змісту:

«Якщо умовами конкурсу на обрання постачальника «останньої надії» визначено вимоги до ціни, яку має застосовувати переможець цього конкурсу як постачальник «останньої надії», але постачальник «останньої надії» з об'єктивних причин не може їх виконати, про що він повідомив Кабінет Міністрів України, ціна природного газу, що постачається постачальником «останньої надії», визначається ним на підставі інформації щодо оптових цін на ринку природного газу України, за даними провідних аналітичних агентств та біржових торговельних майданчиків, з урахуванням націнки в розмірі 30 відсотків, а також тарифу на послуги з транспортування природного газу для внутрішньої точки виходу з газотранспортної системи, та діє до визначення постачальника «останньої надії» за результатами нового конкурсу»;

8) у статті 18:

частину другу після слів «за допомогою вузла обліку» доповнити словами «(за наявності) та приладів визначення фізико-хімічних показників»;

у частині третій:

в абзаці другому слова «Результати вимірювань вузла обліку» замінити словами «Результати вимірювань обсягів із застосуванням вузла обліку (за наявності) та приладів визначення фізико-хімічних показників»;

в абзаці третьому слово «якості» замінити словами «фізико-хімічних показників»;

абзац перший частини четвертої викласти в такій редакції:

«4. Держава заохочує впровадження новітніх систем, у тому числі апаратних засобів обліку природного газу, зокрема тих, що забезпечують можливість дистанційної передачі даних комерційного обліку та надають можливість споживачу активно управляти власним споживанням»;

9) главу 3 розділу III доповнити статтею 18¹ такого змісту:

«Стаття 18¹. Розрахунки на ринку природного газу

1. Розрахунки на ринку природного газу під час приймання-передачі до/з газотранспортної або газорозподільної системи, купівлі-продажу, постачання, споживання природного газу, надання послуг з транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору) природного газу або послуг установи LNG здійснюються за обсягом природного газу в одиницях енергії, що визначається за вищою теплотою згоряння. Одиницею вимірювання енергії природного газу є кіловат-година (кВт·год).

2. Визначення обсягу природного газу в одиницях енергії на ринку природного газу здійснюється в один із способів у такій пріоритетності:

1) шляхом вимірювання обсягу природного газу в одиницях енергії;

2) шляхом переведення обсягу природного газу в одиницях об'єму (кубічних метрах) в обсяг природного газу в одиницях енергії (кіловат-годинах), що визначається за відповідним маршрутом згідно з кодексом газотранспортної системи, кодексом газорозподільних систем, затверджених Регулятором.

3. У разі перевищення верхньої межі вищої теплоти згоряння природного газу, визначеної технічним регламентом природного газу, його облік здійснюється за значенням верхньої межі вищої теплоти згоряння.

4. Оператор газотранспортної системи, оператор газорозподільної системи на своєму веб-сайті розміщує інтерактивну карту України, на якій позначені актуалізовані місця (точки) визначення фізико-хімічних показників природного газу на маршрутах у газотранспортній та газорозподільних системах, що застосовуються при розрахунках на ринку природного газу.

5. Стандартні умови визначення об'єму природного газу: абсолютний тиск - 101,325 кілопаскаля (кПа), температура - 0 градусів за Цельсієм.

6. Стандартні умови визначення теплоти згоряння вищої, енергії та числа Воббе вищого: абсолютний тиск - 101,325 кілопаскаля (кПа), температура згоряння - 25 градусів за Цельсієм, температура вимірювання - 0 градусів за Цельсієм.

7. Приведення об'єму природного газу, теплоти згоряння вищої, обсягу енергії та числа Воббе вищого до стандартних умов здійснюється автоматично з використанням засобів вимірювальної техніки та/або шляхом перерахунку в порядку, встановленому законодавством.

8. Вимоги частин п'ятої і шостої цієї статті є обов'язковими для засобів вимірювальної техніки, що вводяться в експлуатацію з 1 травня 2023 року.

Приведення об'єму природного газу, теплоти згоряння вищої, обсягу енергії та числа Воббе вищого до стандартних умов у разі здійснення обліку природного газу засобами вимірювальної техніки, що введені в експлуатацію до 1 травня 2023 року, може здійснюватися шляхом перерахунку в порядку, встановленому законодавством»;

10) частину другу статті 22 доповнити пунктом 11 такого змісту:

«11) розробляти, затверджувати та розміщувати на своєму веб-сайті маршрути переміщення природного газу»;

11) частину другу статті 38 доповнити пунктами 8-10 такого змісту:

«8) розробляти, затверджувати та розміщувати на своєму веб-сайті маршрути переміщення природного газу;

9) забезпечувати надання у платіжних документах за послуги з розподілу природного газу додаткової інформації про обсяг споживання природного газу в одиницях енергії (одиниця вимірювання - гікалорія (Гкал), одиницях об'єму (при здійсненні розрахунку обсягу в одиницях енергії шляхом переведення) та інших показників споживання природного газу за розрахунковий період. Інформація про розмір середньозваженої вищої теплоти згоряння, обсяг енергії спожитого природного газу, а також про його фізико-хімічні характеристики (число Воббе, точка роси за вологою та точка роси за вуглеводнями, вміст азоту, сірки тощо) може надаватися за допомогою особистого кабінету на веб-сайті оператора газорозподільної системи шляхом посилання на сторінку на веб-сайті відповідного оператора газорозподільної або газотранспортної системи, на якому розміщується така інформація»;

10) розміщувати на своєму веб-сайті інформацію про встановлені законодавством порядок ініціювання споживачами проведення перевірки величини тиску та/або якісних показників газу, а також про порядок отримання підтверджених документів щодо фізико-хімічних показників природного газу, який розподіляється споживачам»;

12) розділ VII «Прикінцеві та перехідні положення» доповнити пунктами 7¹-7³ такого змісту:

«7¹. Тимчасово, до 31 березня 2022 року, Регулятор на підставі розрахунку постачальника «останньої надії» має право затверджувати граничні ціни, за якими постачальник «останньої надії» здійснює постачання природного газу у період з 1 жовтня 2021 року по 31 березня 2022 року побутовим споживачам, споживачам, що є бюджетними установами відповідно до Бюджетного кодексу України, закладами охорони здоров'я державної власності (казенні підприємства та/або державні установи тощо), закладами охорони здоров'я комунальної власності (комунальні некомерційні підприємства та/або комунальні установи, та/або спільні комунальні підприємства тощо), споживачам, що здійснюють виробництво теплової енергії.

Такі ціни можуть відрізнятися від цін постачальника «останньої надії», визначених умовами конкурсу на обрання постачальника «останньої надії», які має застосовувати переможець такого конкурсу як постачальник «останньої надії».

У разі якщо в період після 1 жовтня 2021 року до 1 грудня 2021 року у споживача, що є бюджетною установою відповідно до Бюджетного кодексу України, закладом охорони здоров'я державної власності (казенні підприємства та/або державні установи тощо), закладом охорони здоров'я комунальної власності (комунальні некомерційні підприємства та/або комунальні установи, та/або спільні комунальні підприємства тощо), відсутній (був відсутній) постачальник природного газу, вважається, що постачання природного газу такому споживачу в зазначений період здійснює (здійснював) постачальник «останньої надії», за умови звернення такого споживача до 30 листопада 2021 року до постачальника «останньої надії» для укладення договору з таким постачальником. У такому разі умови договору з постачальником «останньої надії» поширюються на відносини, що виникли після 1 жовтня 2021 року.

7². Тимчасово, до 1 травня 2022 року, Регулятор має право за зверненням постачальника «останньої надії» приймати рішення про здійснення постачання природного газу побутовим споживачам постачальником «останньої надії» на умовах типового договору постачання природного газу побутовим споживачам та базової річної пропозиції суб'єкта господарювання (постачальника), визначеного постачальником «останньої надії». У такому разі умови типового договору постачання природного газу побутовим споживачам та базова річна пропозиція такого суб'єкта господарювання (постачальника) застосовуються до побутового споживача з дати початку постачання постачальником «останньої надії», але не раніше 1 жовтня 2021 року.

7³. До 1 травня 2022 року у договорах постачання природного газу об'єднанням співвласників багатоквартирних будинків для забезпечення опалення та постачання гарячої води до квартир співвласників (крім нежитлових приміщень) забороняється передбачати умови щодо попередньої оплати, надання банківської гарантії на обсяг грошових зобов'язань споживача та безкапітне списання коштів з банківського рахунку споживача».

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім:

пунктів 1 та 2, абзаців першого - третього підпункту 1, абзаців сьомого та восьмого підпункту 3, підпункту 5, абзаців п'ятого - сьомого підпункту 7, підпункту 8, абзаців першого - восьмого підпункту 9, підпунктів 10 і 11 пункту 3 розділу I, які набирають чинності з 1 травня 2022 року;

абзаців четвертого та п'ятого підпункту 1, абзаців дев'ятого - тринадцятого підпункту 9 пункту 3 розділу I, які набирають чинності з 1 травня 2023 року.

2. Оператор газотранспортної системи з дня набрання чинності цим Законом здійснює розподіл потужностей у точках входу до газотранспортної системи та/або в точках виходу з газотранспортної системи, розрахунок їх вартості для надання послуг транспортування після 1 травня 2022 року в одиницях вимірювання, що базуються на одиницях енергії.

Перерахунок розподілу потужностей у точках входу до газотранспортної системи та/або в точках виходу з газотранспортної системи, замовлених до 1 травня 2022 року, що визначені в одиницях об'єму (метрах кубічних), в обсяги, визначені в одиницях енергії, здійснюється за коефіцієнтом, що відповідає значенню вищої теплоти згоряння та дорівнює 10,64 кВт·год/куб. м.

Зазначений у цьому пункті перерахунок здійснюється одноразово 1 травня 2022 року станом на початок газової доби, що обчислюється відповідно до кодексу газотранспортної системи.

3. Оператор газосховищ з дня набрання чинності цим Законом здійснює приймання замовлень на послуги із зберігання (закачування, відбору) природного газу та розподіл потужностей газосховища, розрахунок їх вартості для надання послуг із зберігання після 1 травня 2022 року в одиницях вимірювання, що базуються на одиницях енергії.

Перерахунок обсягів послуг із зберігання (закачування, відбору) природного газу, замовлених до 1 травня 2022 року, що визначені в одиницях об'єму (метрах кубічних), в обсяги, визначені в одиницях енергії, здійснюється за коефіцієнтом, що відповідає значенню вищої теплоти згоряння та дорівнює 10,595 кВт·год/куб. м.

Перерахунок обсягів природного газу, які зберігаються в газосховищах станом на 1 травня 2022 року, що визначені в одиницях об'єму (метрах кубічних), в обсяги, визначені в одиницях енергії, здійснюється за коефіцієнтом, що відповідає значенню вищої теплоти згоряння та дорівнює 10,64 кВт·год/куб. м.

Зазначені у цьому пункті перерахунки здійснюються одноразово 1 травня 2022 року станом на початок газової доби, що обчислюється відповідно до кодексу газосховищ.

4. Перерахунки обсягів послуг з розподілу природного газу, замовлених до 1 травня 2022 року, що визначені в одиницях об'єму (метрах кубічних), в обсяги, визначені в одиницях енергії, здійснюються операторами газорозподільних систем за коефіцієнтом, що відповідає значенню вищої теплоти згоряння та дорівнює 10,64 кВт·год/куб. м.

Зазначені у цьому пункті перерахунки здійснюються одноразово 1 травня 2022 року.

5. Для реалізації положень Податкового кодексу України при обчисленні середньої митної вартості імпортного природного газу, що склалася у процесі його митного оформлення під час ввезення на територію України за податковий (звітний) період, використовується обсяг природного газу в тисячах метрів кубічних (тис. м³).

6. Приведення тарифів, що визначені в одиницях об'єму (метрах кубічних), у відповідність з тарифами, визначеними в одиницях енергії, на виконання пункту 9 розділу II цього Закону не є підставою для зміни, перегляду чи коригування тарифів, затверджених для оператора газотранспортної системи та оператора газосховищ.

7. Процедури, передбачені статтею 16 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» щодо проектів рішень Регулятора з питань встановлення цін (тарифів) на транспортування, зберігання (закачування, відбір), розподіл природного газу, на виконання пункту 9 розділу II цього Закону не застосовуються.

8. Кабінету Міністрів України до 1 травня 2022 року, а щодо положень цього Закону, які набирають чинності з 1 травня 2023 року, - до 1 травня 2023 року:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом; встановити вимоги до фізико-хімічних показників природного газу, у тому числі вищої теплоти згоряння, шляхом затвердження технічного регламенту природного газу;

забезпечити перегляд і прийняття міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

9. Національний комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг:

протягом одного місяця привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом, розробити та затвердити нормативно-правові акти, що впливають із цього Закону, в частині положень, що набирають чинності з дня набрання чинності цим Законом;

до 1 травня 2022 року:

привести тарифи на послуги із транспортування, зберігання (закачування, відбору), розподілу природного газу, що визначені в одиницях об'єму (метрах кубічних), у відповідність з тарифами, визначеними в одиницях енергії, застосовуючи коефіцієнт, який відповідає значенню вищої теплоти згоряння, що дорівнює 10,64 кВт·год/куб. м;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом, розробити та затвердити нормативно-правові акти, що впливають із цього Закону, в частині положень, що набирають чинності з 1 травня 2022 року;

до 1 травня 2023 року:

затвердити порядок перерахунку до стандартних умов відповідно до частин п'ятої і шостої статті 18¹ Закону України «Про ринок природного газу»;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом, розробити та затвердити нормативно-правові акти, що впливають із цього Закону, в частині положень, що набирають чинності з 1 травня 2023 року.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.

м. Київ, 2 листопада 2021 року.

№ 1850-ІХ.

Сьогодні в Україні хмарно з проясненнями, без опадів. Лише у західних областях очікується мокрий сніг, а в східних — дощ. Температура повітря — близько нуля, у східних та південних областях — до плюс 7. Вночі на заході та півночі заморозки до мінус 1, на решті території — 2—4 з позначкою плюс. Вітер — західний, 7—12 м/с

У НОМЕР

У районі Світлодарська противник гатив із гранатометів

За добу (на ранок 29.11) з боку російсько-окупаційних військ зафіксовано одне порушення режиму припинення вогню із застосуванням забороненого Мінськими домовленостями озброєння. **За даними прес-центру штабу ООС**, у напрямку Південного вогню здійснив обстріл, застосовуючи міномети калібру 82 мм та станкові протитанкові гранатомети. У районі Світлодарська противник відкривав вогонь з автоматичних станкових гранатометів. «Втрат серед військовослужбовців Об'єднаних сил внаслідок дій ворога немає. Українські захисники відкривали вогонь у відповідь, не застосовуючи заборонене Мінськими домовленостями озброєння, та змусили противника припинити обстріли. В порядку реалізації комплексу безпекових заходів в інтересах цивільного населення піротехнічні розрахунки ДСНС України зі складу Об'єднаних сил розмінували понад 3 гектари території та передали на знищення 65 вибухонебезпечних предметів», — зазначили в штабі.

Розвіювати московські міфи і викривати таємну війну

Нещодавно в Товаристві «Знання» журналістка Світлана Чорна презентувала свою книжку «Українська церква і московські міфи», видану за публікаціями у газеті «Голос України» видавництвом «Дніпро». Ця книжка авторки, як і інша — «З братами не воюють» із серії «Фронтowa бібліотечка захисника Вітчизни», вийшла за «Програмою поповнення бібліотечних фондів України» на 2021 рік.

«Усе на світі починається з любові і віри. У вірі Христовій гартувалася й міцніла українська державність. Істинний віруючий — патріот своєї держави, любить свій народ, його мову, культуру тією жертвовною любов'ю, яку заповідав нам Творець. Цю жертвовну любов представники різних конфесій виявили під час Революції Гідності. І нині, коли Україна великою самопожертвою обстоює

Світлана Чорна і голова правління Товариства «Знання», доктор філософських наук Василь Кушерець під час презентації.

свою територіальну цілісність і суверенітет на сході, де триває війна з російським агресором», — написала у передмові авторка й упорядник серії історичних книжок. Військовий капелан Дмитро Каран зазначив,

що книжка Світлани Чорної поєднала дослідження істориків, фахівців і церковників про Україну й українську церкву. Ця книжка, на його переконання, є цінним інформаційним посібником для духовенства і мирян — тих, хто

ЦЬОГО ДНЯ, 30 ЛИСТОПАДА

■ **1763.** Судова реформа в Гетьманщині. Універсалом гетьмана Кирила Розумовського в Україні запроваджено суди — земські (для цивільних справ), гродські (для кримінальних) та підкоморські (для земельних), Генеральний суд став найвищою апеляційною інстанцією. ■ **1911.** Народився поет та перекладач Андрій Михайлюк — один із наймолодших учасників літературної організації «Нова генерація». Жертва сталінських репресій. ■ **1918.** Гетьман Павло Скоропадський затвердив академіка Володимира Вернадського президентом Української Академії Наук. ■ **1951.** Народився Назарій Яремчук — співак, з яким облетіли світ пісні «Червона рута», «Водограй», «Гай, зелений гай», «Я піду в далекі гори».

намагається для себе збагнути безперервну низку неправд і таємну війну проти нашої церкви. У першій частині книжки авторка спростовує щонайменше 20 московських міфів про спільність церковної історії та «братерську єдність». Це і міфи про хрестителя України-Русі Великого київського князя Володимира, якого Москва називає «руським», тобто своїм, про Переяславську раду, на яку зібралось усього 284 особи і яку не підтримали Іван Богун, Іван Сірко, інші отамани і цілі козацькі полки, митрополит Сильвестр Косів та прогресивне українське духовенство. Митрополит не лише відмовився присягати цареві, а й не дозволив московитам біля святої Софії розпочати будівництво фортеці. У центрі уваги авторки — постаті гетьмана Івана Мазепи, на якого з політичних мотивів за наказом Петра I накладено анафему. І з початку XVIII століття в російській історії міф про Мазепу посідає одне з чільних місць — його в Москві ненавидять, як інших борців за незалежність і волю Ук-

раїни, як Степана Бандеру чи Романа Шухевича. Аргументовано дослідниця спростовує і величальні міфи про самого Петра I, який скасував у 1725 році патріарший сан запровадив «Святіший урядуючий синод» і церква стала складовою державного апарату, про «благовірного» Олександра Невського, якого героїзував Сталін і на замовлення якого було знято патріотичний фільм «Александр Невский», та інші міфи, спрямовані на перекручування українських літописів. А свідками творення новітньої історії й отримання Томосу вже є ми, нащадки козаків-характерників і дніпровських амазонок, які доводять, що наша споконвічна національна ідея, як оберіг, — це мова, віра та армія. А війна — це останній аргумент, коли політики та історики програли. Але можна воювати з автоматом, з пером, словом, думкою. І сьогодні, коли маємо війну з підступним сусідом, саме така літературна зброя на часі.

Вл. інф. Фото Георгія ЛУК'ЯНЧУКА.

ОГОЛОШЕННЯ

Втрачено документи на право власності на нерухоме майно за адресою: м.Київ, вул. Васильківська, буд.47, корпус 3, кв.19 на ім'я Тромсіна Віктора Михайловича, **вважати недійсним.**

Втрачений диплом ПВ № 694406 та додаток до нього виданий Київським Державним Університетом імені Т. Г. Шевченка від 23 червня 1986 р. на ім'я Литвина Костянтина Андрійовича, **вважати недійсним.**

Втрачений атестат, додаток до атестата про повну загальну освіту на ім'я Пазяк Андрій Романович, школа № 3 м. Чернігів 1994 р. випуску, **вважати недійсним.**

Втрачений студентський квиток виданий 15 вересня 2020 року університетом КНУ ім. Тараса Шевченка на ім'я Северова Анжеліка Леонідівна, **вважати недійсним.**

ПАТ "НАСК "ОРАНТА" повідомляє! У зв'язку з утратою вважати недійсними бланки суворої звітності: Поліс ОСЦПВВ н/з-2011р. АТ-0277475, АР-8774356.

Черкун В. І., приватний нотаріус Пологівського районного нотаріального округу Запорізької області, повідомляє про відкриття спадщини після смерті **Павловської Любов Дмитрівни** "30" серпня 1950 року народження, яка померла "14" квітня 2021 року, спадкова справа **69/2021**. Спадкоємцям померлої **Павловської Любов Дмитрівни** необхідно з'явитися до Черкун Валентини Іванівни приватного нотаріуса Пологівського районного нотаріального округу Запорізької області за адресою нотаріальної контори: Запорізька область, Пологівський район, місто Пологи, вулиця Єдності, будинок 16, тел. (06165) 2-21-32, 097-349-44-81 до **"20" грудня 2021 року**.

До уваги всіх зацікавлених осіб!

Доводимо до Вашого відома, що єдиним акціонером Джіаленджер Інвестментс Лімітед (Gialenger Investments Limited), реєстраційний номер 44408, юридична адреса: Траст Компані Комплекс, Аелтейк Роуд, Аелтейк Айленд, Мажуро, Республіка Маршаллові острови МН96960 (надалі - "Компанія"), прийнято рішення від 12.11.2021 р. (надалі - "Рішення") щодо добровільної ліквідації Компанії відповідно до параграфів 67 та 102(2) Закону про Господарські корпорації Маршаллових островів, та на виконання норм п. 14 підрозділу 1 розділі XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України, із урахуванням роз'яснень, викладених у Наказі Міністерства фінансів України від 14.05.2021 № 265. Згідно із вказаним Рішенням ліквідатором Компанії призначена Патріція Стиліану, громадянка Кіпру. Ліквідатор приймає вимоги кредиторів протягом 21 (двадцяти одного) дня із дати публікації цього оголошення, які можуть бути подані в письмовій формі за адресою: вул. 1 Априліу, 47, офіс 21, 3117, м. Лімасол, Кіпр (1st Aprilou 47, Office 21, 3117 Limassol, Cyprus). Особи, що мають відповідні права та/або повноваження, можуть ознайомитися із документами щодо ліквідації Компанії, звернувшись до Ліквідатора у встановлені строки та у встановленому порядку.

Атестат про повну середню освіту, серія А № 432494, виданий середньою школою N22 в м. Макіївка, Донецької обл., від 14 червня 1991 року на ім'я Лях Марина Петрівна, **вважати недійсним.**

Втрачене свідоцтво про право власності на житло (на ім'я Нігруци Оксани Вікторівни), видане згідно з розпорядженням № 12/440 Дніпровської районної державної адміністрації м. Києва 14 квітня 1994 року та зареєстроване в Київському міському бюро технічної інвентаризації 10 травня 1994 року, **вважати недійсним.**

Посвідчення адвоката Миськів Сергій Олександрович видане Київською міською кваліфікаційно - дисциплінарною комісією адвокатури на підставі Свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю №4908 від 27.03.2012 вважати недійсним у зв'язку з пошкодженням.

Втрачене свідоцтво про право власності на житло на квартиру за адресою м. Київ, вул. Ревуцького, буд. 21, кв. 44, виdanого Відділом приватизації житла Дарницької районної у м. Києві держадміністрації відповідно до розпорядження №39580 від 07.02.2005 на ім'я Попова Олександра Георгійовича, Попову Галину Петрівну, Хаустову Ірину Георгіївну, **вважати недійсним.**

Приватний нотаріус Запорізького міського нотаріального округу Запорізької області Чернявський В.В. викликає спадкоємців померлого 06.06.2021 року Михайлова Григорія Федоровича, 01.01.1942 року народження. (Звертатись за адресою: Запорізька обл., м. Запоріжжя, пр.Ювілейний, буд. 20, кв. 36, тел. 0960565602, (061) 7080188).

Приватний нотаріус Ізюмського районного нотаріального округу Харківської області Голуб В.М. повідомляє, що після смерті 15 травня 2021 року - КОЗУБ Володимира Борисовича, який постійно проживав за адресою: Харківська область, Ізюмський район (колишня назва Балаклійський район) місто Балаклія, відкрилася спадщина. Просимо спадкоємців за законом, КОЗУБ Марину Володимирівну, 11 вересня 1996 року народження та КОЗУБ Володимира Володимировича, 01 серпня 1986 року народження, протягом 14 календарних днів з дня публікації цієї зави звернутись до нотаріуса за адресою: 64207; Харківська область, Ізюмський район (колишня назва Балаклійський район) місто Балаклія, вулиця Жовтнева, будинок 12, офіс 2. Після спливу 14 календарних днів свідоцтво про право на спадщину буде видане спадкоємцям, які прийняли спадщину.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ФІНАНСОВА КОМПАНІЯ "МАЙ ВОЛЛЕТ ПЕЙМЕНТ ЕНД ТРАНСФЕР" (далі - ТОВ "ФК "МВПТ", або Товариство) повідомляє, що 24 листопада 2021 року єдиним учасником ТОВ "ФК МВПТ" було прийнято рішення про ліквідацію Товариства. Кредитори можуть заявити свої письмові вимоги протягом двох місяців з дня опублікування цього повідомлення про прийняття рішення про припинення діяльності юридичної особи в результаті ліквідації. Письмові вимоги приймають за адресою: 04070, м. Київ, вулиця Боричів Тік, будинок 30. Вимоги в електронній формі приймаються на електронну адресу Товариства: mywalletpt@gmail.com. Ліквідатор - Давидок Дмитро Валентинович (тел. 38(067) 638 12 05).

Над номером працювали: Віталій СУДДА, Сергій ВОЛОТКОВСЬКИЙ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- Направлення матеріалів для друку в газеті є наданням згоди автора на обробку його персональних даних.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.
- Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України
Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.
Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Передплатні індекси та передплатна ціна на 2021 рік
Для фізичних осіб:
40224 — 30 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота);
08775 — 25 грн. на місяць (3-разовий: вівторок, четвер, п'ятниця).
Для підприємств і організацій:
60953 — 70 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота).
Ціна в роздрібній мережі — договірна.

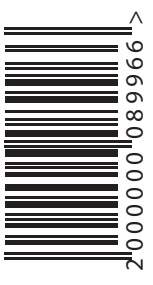
Загальний тираж 60000.

Друк:
ТОВ «Мега-Поліграф»,
04073 м. Київ,
вул. Марка Вовчка, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
www.mega-poligraf.kiev.ua

Зам. 85593

Видавець —
Державне підприємство
«Редакція газети «Голос України».
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Петра Нестерова, 4.

☎ ТЕЛЕФОН:
для довідок — 503-68-72;
відділ реклами — 453-44-56 (факс);

✉ E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama1@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Сайт — www.golos.com.ua

